

№ 11 (220) 12 сакавіка 2001 г.

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у пяцідзялкі
ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

БЕЛАРУСЬ праз 100 гадоў

Новы праект "Nasha Niva"

1901 год... Ні войнаў, ні голаду. Назва "Беларусь" напаўзабароненая...

У Паўночна-Захаднім Краі дынамічна развіваецца гаспадарка і імкліва расце насељніцтва. Зямлі не стае, і людзі змушана выязджаютць у Сібір і Азіяту. Толькі-толькі памер Багушэвіч, давучваючы Янка Купала і Якуб Колас. Яшчэ Юзэф Пілсудзкі – шараговы сацыяліст, і Ленін са Сталіным – юнакі-рэвалюцыянэры. Ніхто не згадаваеца, што гэтыя нікому не вядомыя падпольшчыкі-пачаткоўцы будуть распараджацица лёсам нашага краю. Яшчэ ня лётаюць самалёты, малыя куды прыйшла электрычнасць, а цягнік у нетразах палескіх пушчаў здаецца праўдзівым цмокам. Сыпіц народ, нібы зерне ў ралы.

Хто б мог падумаць, што Менск, якім мя лепішь за Вільню що Віцебск, праз 100 гадоў будзе сталіцай, горадам-монстрам? Хто б падумаш, што векавечных палескіх балотаў ня стане? Хто б падумаш, што Хвойніччына і Брагіншчына праз 100 гадоў станут мёртвай зонай? Што зь Беластоку да Смаленску можна будзе далацца за гадзіну, а з Берасця да Віцебску даяжджаца за сэм гадзіну? Што вясковае насельніцтва скарочіца да колькасці, меншай, чым перад беларуска-расейскай вайной сярэдзіны XVII ст.?

Што лясы будуть наступаць, палеткі – зьмяншацца?

2001 год.. Дэпрэсія, выбары, менская мітуснія і здрэнцвеўнне праўніці. І амаль ніхто не думае пра будучыню, 2101 год здаецца ірэальнай далёкім.

2101 год. Якой будзе Беларусь праз 100 гадоў? Які будзе дзяржава і якім дзяржакуны лад? Якім будуть гарады? Які горад будзе сталіцай Беларусі? Які межы краіны? Што беларусы будуть есці? Якім будуть беларускія гроши? Якім транспарт? Якімі сродкі масавай інфармацыі? Якая літаратура будзе чытацца? Ці застануцца тэатры? Якія імёны будуть самымі папулярнымі? Якімі стануцца лясы і рэкі? Ці можна будзе купацца ў забруджаных сέньня азёрах? Якія звязы з іншымі краінамі, якія новыя расыліны завядуцца? Што будзе з чарнобыльскай зонай? У якіх цэрквях будуть маліцца людзі? Што яны ведаць пра 2001 год? Што будзе з намі?

Пачынаючы з 25 сакавіка што-тыдня – мары і фантазіі пра будучыню Вечнай Беларусі, эса, прагноны і футуралягічныя артыкулы ў новай рубрыцы "НН" – "Беларусь праз 100 гадоў". З гэтага выйдае цэлая кніга! Чакаем Вашых допісаў. Будзем загадваць.

Нічога супольнага паміж украінскім і беларускім падзеямі

У пятніцу ў Кіеве адбыліся буйныя сутыкненія паміж дэмманстрантамі, якія дамагаюцца адстайкі Кучмы, і сіламі аховы правапарадку. Дэмманстранты спрабавалі на дашы Кучму ўскласці кветкі да помніка Шаўчэнку (9 сакавіка – дзень нараджэння паста, які цешыцца нацыянальным пакланеннем ва Украіне). Кучма ўсё ж пакланіўся прапору пад аховою спілкназаўдзяй, а пасылья вылецеў у зону паводкі ў Закарпацці.

Дэмманстранты пасыля ўсё ж прарваліся да манумента, растапіглі прэзыдэнцкія вянкі ды спрабавалі спаліць жоўта-блакітныя стужкі на іх. Узрушенны посыпехам, яны кінуліся да будынку Міністэрства ўнутраных спраў вызваліць затрыманых уна-унсоўдзяй. Эфектныя сутычкі скончыліся раненым 12 міліцянтаў і суботнім затрыманнем сотні унсоўдзяй.

Працяг на старонцы 4.

НАША НІВА

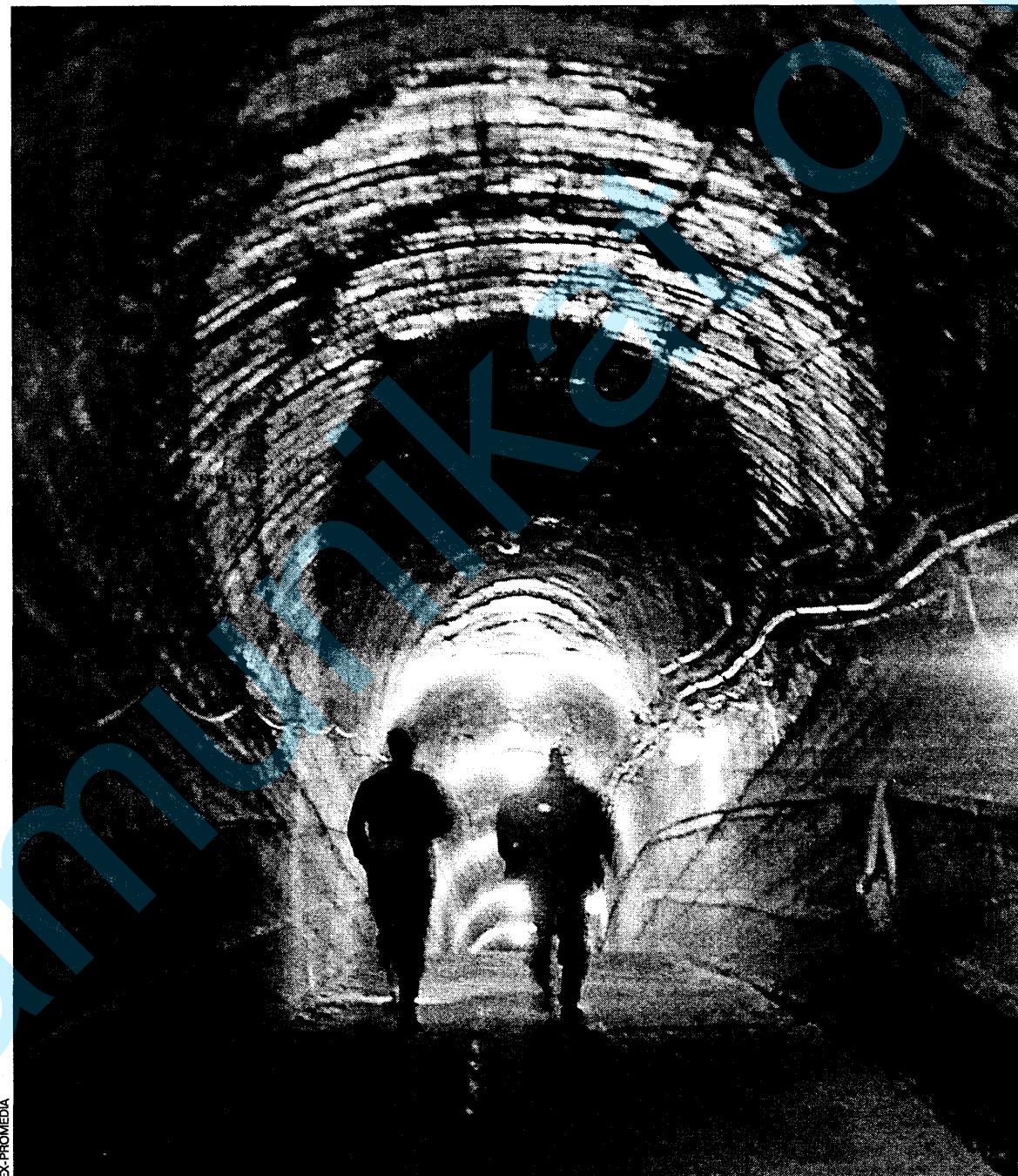
**Газэта
тваёй души**

АПОШНЯЯ ДНІ ПАДПІСКІ

«Наша Ніва» — гэта 12 старонак інфармацыі і камэнтароў пра падзеі ў Беларусі і съвеце штотыдня, гэта пайнакроўная беларуская культура, гэта жывы голос незалежнага беларускага грамадзтва. Аўтары і чытачы «Нашай Нівы» разам твораць краіну.

Падпісны індэкс 63125. Падпіска на 1 месяц каштует 964 рублі. Для менчукоў на шапік «Белсаюздрук» — 760 рублёў. Падпіску на «НН» прымаюць на любой пошце, у многіх шапіках «Белсаюздрук». Менчукам вельмі зручна падпісвацца «на шапік» — танчней і газету можна забіраць у пяцідзялкі.

IREX-PROMEDIA

Салігорскія шахтары спускаюцца ў забой беларускага прадпрыемства.
Ці стане яно заўтра расейскім?

Тупікі і выхады

Калі выходзіць з таго, што "Беларусская газета" адстойвае цяпер інтарэсы новае маскоўская эліты і выказвае меркаваны, блізкі да высноваў аналітычных цэнтраў расейскіх спэцслужбай, дык тая раскрутка прэм'ера Ярмошына, якай займаеца "БГ", набывае цікавае прачытаныне.

Са старонак "БГ" Ярмошын прадстае як проста пазытыўная фігурай, "сапраўдным мужыком" і талковым гаспадарнікам, але сапраўднай – дык адзінай сапраўднай – альтэрнатыўнай Лукашэнкай. Дзялкуючы гэты рокляме і безумоўна позытыўнаму вобразу прэм'ера ў ліберальных урадавых выданнях, ягоны палітычны рэйтинг стала расце і дасягнуў ужо невялікага, але вельмі дастойнага як для "краіны аднаго палітъку" ўзроўню. Рэйтинг Ярмошына вышэйшы за рэйтинг многіх апазыцыйных лідэраў, пра якіх "БГ" найчасцей піша як пра кандыдатаў, што ня маюць шанцаў, — гээн дыскрэдитуючы. Ня

будзем гаварыць пра асабістую сумленнасць, кіраўнічы талент ды ідэялягічныя пазыцыі Ярмошына – хоць, здаецца, у гэтым беларусам ад яго ніяма чаго чакаць. Важнае іншае: Ярмошын ня мае права балітавацца. Гэта ўлічваў Лукашэнка, прызна чаючы яго на пасаду. Раскручваючы Ярмошына як альтэрнатыву, маскоўскія аналітычныя цэнтры падсюджаюць беларускім элітам падсадную кашку. Разылік на Ярмошына як альтэрнатыву – гэта тупік. Раскручваць яго – гээн наўмысна дэзэрнтаўство публіку.

Такая стратэгія "БГ" съведчыць, што Крэмль ня проста ставіць на выбараў на Лукашэнку як найважнейшага саюзніка і абаронцу расейскіх інтарэсаў, але нават ужо ціпер робіць нешта, каб яму дапамагчы.

Ярмошын можа ўстаць на чале дзяржавы толькі пры складаным зьбегу складаных абставін — у выніку зусім неверагоднага гвалтоўнага развіцця падзеяў, з анахіч-

нымі забурэннямі, безуладзьдзем і фактычным скасаваньнем цяперашніх канстытуцыйных законаў. У гэта цяжка паверыць. Дык такі сцэнарый найменш адпавядá бы нацыянальнім інтарэсам Беларусі. Яго менш за ўсіх хоча патрыятычна-дэмакратычна апазыцыя (у мутнай вадзе выйграе толькі "моцная рука"), супраць яго неаднойчы засцерагаў Пазняк, дык Лукашэнку, яснае дзела, паміраць ня хоцца. Пры чым тады Ярмошын як альтэрнатыва?

Другі тупік чакае апазыцыю прысцніры "хай Лукашэнка сам выбера сабе канкурэнта". Маўляў, усім апазыцыйным кандыдатам трэба зъбраці подпісы і падаваць дакументы на реістрацый, бо Лукашэнка зарэгіструе ях ўсіх, хто набярэ 100 тысяччай подпісаў. Маўляў, чым больш будзе ісці апазыцыйных прэтэндэнтаў з подпісамі, тым больш шанцаў, што некага з іх ўсё ж не адсююць.

Такія разважаныні грунтуюцца на думцы, што Лукашэнка хоча ня проста пераабрацца, а і легітимізавацца.

Працяг на старонцы 3.

ПЕРАДВЫБАРНАЯ ПРЫВАТАЗАЦЫЯ

Эканамісты звязваюць раптоўную прыватызацыю «Белшыны» і «Крыніцы» з фінансаваньнем выбарчай кампаніі Лукашэнкі.

Гутарка з Васілем Шлындзікам.
Старонка 6.

9 сакавіка беларускія жыды адсьвятковалі Пурым

Навіны за тыдзень

ЖУКАВЕЦ ГАЛАДАЕ

Палітычны ўпекачы зь Беларусі аб'яднaliся ў «Звяз беларускіх палітычных упекачоў» на Польшчы. Тымчасам затрыманы прадпрымальнік Андрэй Жукавец у Беластоку абвесьціў галадоўку пратэсту супраць таго, што польскі бок не бэрэ пад увагу палітычных прычынай у справе ягонай экстрадыцыі.

ЯРМОШЫН У РЫЗЕ

У Ярмошын прыватна сустрэўся з латвійскім прэм'ерам Андрэем Бэрзыньшам. Падчас сустрэчы Ярмошын выказаў гатоўнасць за 2–3 гады павялічыць таварызворот між краінамі з 500 да 700 млн. даляраў, а таксама запэўніць, што Беларусь і надалей будзе карыстацца латыскімі партамі. На прэс-канфэрэнцыі прэм'ер прызнаўся, што Беларусі яшчэ трэба шмат зрабіць, каб стаці дэмакратычнай, і дадаў: «Вы, Латвія, у той краіне, дзе мы былі разам, былі невялікі пэрыяд, а мы – усё жыцьцё».

ЗЫНЧ

У Скарнынскім цэнтры адбылася прэзентацыя багаслоўскага літаратурна-мастацкага пэрыёда «Жыровіцкі лісток», які з 1998 г. выдае Алег Бембель, вядомы ў пазіцыі пад псеўданімам Зынч. Ён ужо пяць гадоў зьяўляеца паслушнікам Жыровіцкага манастыру.

ПАДАРУНКІ ЗІМОЎСКАМУ

Малады Фронт правёў акцыю «аплаты за рэкламу» ля будынку тэлебачання на вул. Камуністычнай. Хлопцы ў чорных акулях прынеслы скрыню падарункаў для супрацоўнікаў адыйёзных праграмаў БТ — «Рэзананс» і «Тайныя спружыны палітыкі», у якіх за апошні тыдзень трох разы быў згаданы Малады Фронт, які «на пару з апальшчыяй і амэрыканскімі спэцслужбамі зьбираеца скінуць рэжым Лукашэнкі ў 2001 г.» Падарункі — дробныя гроши розных краінаў і туалетную ваду «Даляр» — перадалі паставому.

С.М.

Моцная экалягічная арганізацыя**«Зубры» выйшли на волю**

«Зубр», пра якога ўсе чулі, але ніхто ія бачыў, выйшаў, нарэшце, з глыбокага падполья. 6 сакавіка за 15 хвілінаў да 14-й калія Купалаўскага сабралася працыма журнالісту, якім «зубраняты» напярэдадні прызначылі там сустрочу. Навакольле нагадала тэатр у вайсковым сонсе слова: было баатага міліціі ды аховы ў цывільным. Памерзнушы на вятырьку хвілінаў пятнаццаць, журналісты заўважылі, як трох хлапцоў спрабуюць разгарнуць калі рэзыдэнці лёзунг «расцяжку», на якой, як выхавіліся ў судзе, было напісаны: «Выкрадальнікаў людзей – да адказу!» Усіх удзельнікаў акцыі — менчуга Андрэя Пятрова і барысаўцу Антона Цялежнікава ды Зымітра Абрамовіча — скапілі. Ля кінатэатру «Пінэр» засцяліся яшчэ два хлопцы і дзяўчына з партрэтамі Захаранкі, Ганчара й Завадзкага. Журналісты пытаўся ў дзяўчыны Дар'і, ці не бацца яна аршту. «Не, тады я буду змагацца за сваю славабудаў!» — ненатуральна радасна адказвала тая. Каля ж Да-р'я заявіла, што непажадана называць імёны ўдзельнікаў, бо яны студэнты і іх павагнанікоў з вучобы, я трохі пашкадавалі і Зубру, і ўсю апазыцыю, і саму сібе як грамадзянкі «Беларусі». Але я ня думаю, каб «Зубр» быў дзіцячым садком без уяўленення, з кім і за што змагаецца.

Каля гэта сапраўды моцная, разумная, арганізаваная структура, яна наўрад ці проста так выставіць свае лепшыя сілы ў першы дзень. Яна прыберажэ іх для «гадзіны X». Назаўтра двум затрыманым далі

па 20 мін. заробак ў штрафу, а Цялежнікаву чамусці 15 сутак. На судзе быў усяго адзін съведка — ахоўнік са службы бяспекі «Чырвонага дому» Віктар Мартанович. Ён казаў, што не запомніў твараў затрыманых, не прачытаў словаў на лёзунгу, але мусіў затрымаць адзін усіх трох — што зробіў, службовыя авязкі.

Пры нашых рэаліях нікога ўжо ня ўразіла, што пратакол аб затрыманні міліцыянты папрасілі затрыманых падпісаць на наступны дзень. Ці то склалі ўчора з памылкамі, ці ня склалі, ці згубілі — дакладна «ня ведалі».

Другая акцыя, што адбылася на наступны дзень, выглядала цікавей — у ёй бралі ўдзел каля 150 чалавек. Ад Нацбанку да самага паштамту расыцягнуўся ланцут людзей з партрэтамі Карпенкі, Захаранкі, Ганчара, Красоўскага, Завадзкага. На грудзях у кожнага ўдзельніка красавалася эмблема руху «Зубр». Гэта нельга было называць ні мітынгам, ні шэсцем, ні пікетам — ні выступу, ні руху, ніводнага сцяга ці лёзунгу... Мае калегі бачылі, як да ўдзельнікаў падышлі супрацоўнікі КДБ і выкапалі неафіцыйную згоду з акцыяй. А на «браневіку» шчыраваў з відэакамерай знаёмы ўсім міліцэйскі аматар-эксперт Дубавіцкі, старанна

«Зубры», ад якіх чакалі рашучых дзеяньняў, пачынаюць са звыклых «невалтоўных» акцыяў

фіксуючы падзеі для гісторыі. «Зубр» прасталяі ўздоўж праспекту хвілінаў 20–30, пасля чаго ўсе разам згарнулі партрэты, зьнялі эмблемы й разышліся. Міліцыянты не чапалі нікога, акрамя аднаго маладога чалавека, які быццам бы «быў падобным да аднаго злачынцы ў вышку». У пастарунку начальства праверыла дакументы — ім аказаўся юнацкі лідэр Цімох Дранчук, — паўшучвала за тое, што «пашпарт ашпарганаў», паразілася з паводзінкі ды ўрэшце склала пратакол за «захоўванне дакументаў у неналежным стане». Гэтым ўсё і скончылася.

Кажуць, што «зубры» зьбіраюцца праводзіць новыя акцыі. Больш за палову руху складае моладь 15–25 гадоў, а сам рух ствараўся на ўзор югаслаўскага «Адпору». Мэтай «Зубра» ёсць негвалтоўная змена ўлады ў краіне на дэмакратычную.

Тациана Сынітко

Выбары і жанчыны**Перамагчы ці патрэніравацца?**

8 жаночых арганізацыяў Беларусі — «Жаночы незалежны дэмакратычны рух», «Арганізацыя працоўных жанчын», «Беларускі жаночы рух «Адраджэнне Айчыны», «Прававая ініцыятыва», «Клуб сацыяльных інавацыяў», «Беларуская жаночая ліга», «Клюб дзялівых жанчынай» (Берасьце) і «Next Stop-New Life» — аб'ядналіся ў Кааліцыю, з мэтай «узманенія рэальнага ўзьдзеняня на палітычныя працэсы ў краіне і ўдзелу ў прэзыдэнцкіх выбарах».

Аднак падчас круглага стала высьветлілася, што жанчыны ня маюць адзінства ў падставовых пытаннях: якім чынам ўдзельнічаць у палітыцы, якую канкрэтна мэту перасылаваць, якога кандыдата падтрымліваць.

Адны прапануюць выпрацаваць пакет патрабаванняў да кандыдатаў у прэзыдэнты, правесці з імі перамовы. Другія сцывярджаюць, што трэба падтрымліваць адзінага кандыдата дзеля большых шансў на перамогу. А трэція ўвогуле лічыць, што галоўнае — не абраць нармальнага прэзыдэнта, а... прывесці ў парламент на наступных выбарах 30–40% кабетаў. Пропаноўву адной з ўдзельніц выставіць кандыдатам у прэзыдэнты жанчыну,

T.C.

Спартовы тыдзень
Час біць грандаў

Бадай, гэта першая вясна беларускага футболу, якую мы чакалі з надзеяй.

Ніколі раней нашая зборная не «зімавала» на недасяжным дагэтуль другім месцы ў сваёй адборчай групе. Але ўстрымаемся ад дытырамбаў, бо пры канцы сакавіка нас чакаюць сустрэчы з украінцамі ды нарвежцамі, якія прагнучы пакараць няўрыймсціўных беларусаў за нахабнае ўварванье на іх грандаўскую дзядзінку. Але чаго тут перажываць, калі ў нас і легіянэры някіпяці, і такая моладзь ёсць! У Малафеева даўно руکі сяярбяць таго ж Глеба з моладзевай зборнай у нацыянальную забраць, але шкадуе, відаць, разбураць суперкаманду Юр'я Пунтуса, якая можа павучыць гуляць любую каманду свайго рангу.

Але што той Глеб, калі форварда наўма. Васілюк ды Стрыйскі для прарыву абарончых бастыёнаў імя Шаўкоўскага пакуль «зеленаваты», а Рыцік залічыў дарэшты сваёй траўмы. Вядома, Бялькевіч з Хацкевічам таксама ўмеюць галы забіваць, але яны перш за ўсё дырыжоры, а не галеадоры. Камандзе патрэбны чалавек, які будзе варта-

ваць сваю «халіву», дабіваць, караці — штых атакі. Украінцы маюць адразу двух такіх — Раброва да Шаўчонку. У гэтых іх перавадаў.

Нарвежцы, у сваю чаргу, прагнучы узяць іх з 5-га месца, а для гэтага ім трэба звярзіць з Беларусі трох балы. Яны ўжо ведаюць смак буйной перамогі ў Менску (0:4 — 1994 г.). Зь іншага боку, чым не падстава для помсты?

Але, зрэшты, усіх на свае месцы расставіць сам футболь. Мы ж можам толькі прагнаваць, спадзявацьца ды «хварэць» за нашых Дарашы, апошніяе можна рабіць дома, а можна і на беларускім сэкторы кіеўскага стадыёну «Алімпійскі», разам з 2000 беларускіх заўзятараў, якія спадзяюцца на тое, што прыйшоў час. Час біць грандаў.

Богусь Біятлянёнак

Пацярпелія за Беларусь

18 лютага ў Віцебску адбыўся несанкцыянованы пікет пабудовы заводу па выработе высокаактавага бэнзину. Пікетыкі Ірыну байдак, Сяргея Аксімовіча і Эдуарда Бахана затрымалі. 19 лютага за арганізацыю «несанкцыянована шэсцьць» на Дзень сьв. Валянція Палу Севярынцу далі штраф — 450 даляраў. Учынчы 25 лютага ля будынку Заводскага рэйвіканкаму ў Менску міліцыянты затрымалі маладафронтаўца Антона Бойку ды ягонага сябру Віталія, якія рабілі графікі й вешалі сцыг. 2 сакавіка ля ст.м. «Інстытут Культуры» арыштавалі Паўла Юхнёвіча, Юр'я Емяльянчука ды Андрэя Н. Яны раздвали мінкамамі нумары «Наша Свабода». 8 сакавіка ў раёне менскай Камароўкі міліцэйскі патруль затрымаў Зымітра Касцяплювіча, Аляксандра Таўстова і Алега Круляўскага, якія раздавалі людзям улёткі.

«Загародзьбзе»

14 сакавіка адбудзеца паседжаные Заходнепалескага наўуковага таварыства «Загародзьбзе». Пра Валію і валійцу распавядзе ўладзімер Кошчанка. Пачатак а 18-й на Інстытуце мовазнаўства, на вул. Сурганава 1, к.2, пакой 613.

Тэатар аднаго актора «Зынч» сакавік 2001 — адзінцаты тэатральны сезон

ЧЫРВОНЫ КАСЬЦЁЛ

12 панядзелак, пачатак 12.00.
«Маленькі анёлак». С. Кавалёў.
Монаспектакль паводле вершоў Кармэн Барнос дэ Гаштоўд. Выкананца — Раіса Астрадзінава

12 панядзелак, вечар, пачатак 19.00.
«Нобіль — барвяны ўладар». Ул. Каракевіч.
Монаспектакль паводле вершоў Сівай легенды». Выкананца — з.а. Уладзімер Шэлестай

15 чацвер, пачатак 11.00.
«І творыць цуд актрыса Горцава Ларыса». Абранамэнт «Тайна зынчнага съвяціла» (сустрака з пастам Артурам Вольскім і з.а. Беларусь Ларысай Горцавай)

15 чацвер, пачатак 19.00. «Мне съняцца сны аб Беларусі». Янка Купала.
Паэтычны монаспектакль паводле вершоў Янкі Купалы. Выкананца — Галіна Дзягілевіча

Наш чалавек у Менску

Алесь Чобат

Хацелася б верыць аптымістичным прагнозам "паянданай (?) апазыцы" пра перамогу яе "адзінага (?) кандыдата" на прэзыдэнцкіх выбарах, верыць, што асядзе на галоуным краінам "наш чалавек у Менску". Менавіта верыць, бо ані як гэта зрабіць, ані што будзе далей – нікто не разважае. Усім здаецца, што адразу ж распачнецца дэмакратызацыя ў палітыцы, лібералізацыя ў гаспадарцы ды беларусізацыя ў культуры і асьвеце.

Хто гэта мае рабіць? Прэзыдэнт. Но ён — "наш чалавек у Менску". Ну, у Менску ніхай сабе, а ў Баранавічах, Бабруйску, Барысаве? А ў Смургонях, Скідзелі, Сьвіслачы? Хто там мае рабіць беларусізацыю, лібералізацыю і дэмакратызацыю? Які ў рэспубліцы насамрэч працэнт дэмакрату, лібералу, людзей нацыянальнай культуры? Колькі іх у дзяржаўнай адміністрацыі і па-за ёй – сярод тых, хто мог бы ў ту адміністрацыю прыйсці, зъмянішы цяперашніх мажнаўладцаў? Мізэрны працэнт. Бо толькі працэнт – супраць дзевяноста дзвеци.

Ніхай кал, у выніку ўдалай агітациі, 50% плюс адзін выбаршчык прагаласују за беларусізацыю, лібералізацыю і дэмакратызацыю, гэта яшчэ ні значыць, што тыха працэнты будзут рабіць тое, за што галасавалі. Дый невядома яшчэ, ці сапраўды хочуць тыха працэнты таго, за што галасавалі... Во агітациі – матка, а выбарцы – дзеци.

Адным словам, першае, на што наступіць – як на граблі — "наш чалавек у Менску", гэта кадры, людзі. Ніхай людзей – ніхай реформаў. Таму абсалютна слушна сцвярджжаючы,

што "палітыка — гэта мастацтва магчымага". А будзеш хацець і рабіць немагчымае – скончыш як іншыя патрыёты й рамантыкі, кшталту Гамсаходзія, Эльчыбея і Мілошавіча. Дарэчы, Лукашэнка таксама прыйшоў да ўлады рамантыкам, але вельмі хутка апрытомнеў і заняўся практычнай палітыкай. Іначай даўно б ужо пагарэў...

Мне асабіста апошняя дэкада на Беларусі ўсё часцей нагадвае "Гісторыю гораду Глупава" Салтыкова-Шчадрына. Пашумелі, пакружлялі, пачалі, кінулі, зноў пачалі, зноў кінулі... Гэта было пры Кебічу з Шушкевічам. Гэта было пры Лукашэнку. Гэта будзе і пры "нашым чалавеку ў Менску", бо ён здолее зрабіць толькі тое, што дазволіць яму старава і маладая "бюрократыя".

Наўмысна пішу пра "маладую", а не пра "новую" бюрократыю. У нашай намэнклатуры дзеци, у большасці сваёй, — гэта псыхалічныя копіі бацькоў "калгаснікаў". Правінцыялы. Горшыя ці лепшыя, але выкананы. У нас ўсё новае, гэта тое, што ў Нямеччыне, Польшчы, нават у Рәсеі — даўно старое...

Клян, каб яго халера! Клян клянай! "Традыцыйнае грамадзтва" — без анякія традыцыі па-за "выпіць і закусіць". На халеру тут каму якія рэформы? Тое набліжэнне да Эўропы і Рәсеі? Трэба, каб "стабільнасць" была, каб жылі так, як звыклі.

Цяперашні бюджет Рэспублікі Беларусі абцяжараны на так войскам, паліцыйскім адміністрацыі, як вечынімі датычымі на сельскую гаспадарку. Во іначай здохнені з голаду. Лепши мець стратнайную бульбу, збожжа, мяса і малако, чым ніякіх. Таму й зялёныя туды, як у прорву; гроши, бэнзын, салірка. Таму ніхто

у вёсцы не запраўляе свайго "BMW" альбо "дзяляткі" на местачковай бэнзакалёнцы Навошты, калі можна ў калгасе... І катэфкі "спэцыяліст" растуць, як грыбы.

118 раёнаў, ад 17 да 23 калгасаў у кожным... Каля 2500 "працаўнікоў" — крываесмокаў! Што перад імі войска, паліцыйскія адміністрацыі... Паспрабуй, крані тую кампаніяю, дык яна спраўяды — а на кніжні-газетыны! — голад зробіць за месяц — як той Гамсаходзія. І найперш у Менску, бо ўжо даўно не раёны кантралюе калгас, а калгас кантралюе раён. Ня вялізькае кантралюе сабе, а раён кантралюе вобласць. Бы калі тую датацію ты мусіш даць, дык ужо ты дабрадзей, але ён рэжэцір.

Асаблівасць нацыянальнай гаспадаркі ў тым, што чым горшы справы ў калгасе, тым большыя зыскі і выгоды маюць калгасныя "спэцыялісты".

Кіраўнічыя пасады абласнога ўзбройна з апошнім дэкаду занялі людзі ад "прадсядзельскіх целяфонаў". Гэта яны рэальнай вызначаючы кірунок развіцця палітыкі, гаспадаркі, асьветы і культуры. Што ім "прэзыдэнцкі кантроль" — у той "кантрольны" тык як "свае хлопцы". Клян!

А прогос, калі нават і дойдзе да тых "реформаў", то нікака супраціву ня будзе. Дэмакратызацыя? Калі ласка! Пятнаццаць партыяў на мястэчка і сотні дацаўбыа на плошчы калі кінатэатру — выбрайце сабе з дванаццаць кандыдатаў хоць брыгадзіра на форме. Лібералізацыя? Ніхай проблемаў! Даўка ад сельсавету спрыватызавала сталоўку, сын ад калгасу кілоб з крамай — і ходзі траўва хай расцеце па тым камунізме... Беларусізацыя? Не пытаньне! Загнаць тую савецкую школу з 1 вясельніцтва "на мову": ніхай на занятках малоціць сабе трасянікай.

Адным словам, да ўсякай моды клян клянаў можа прыстасавацца. Абы не чаталі тыхі грошыкаў, бонзыну і салірку. "Дайця нам самастаціяльнасць, но астаўця срафства..." А па-калгаснаму вельмі культурна выходзіць (слухайце Радыё Горадні ў 6:40!): "нада штоб к нам прыслушаліся..."

Працяг са старонкі 1.

Прычым легітымізація ня толькі ў вачах беларускага грамадзтва і Масквы, але і "міжнароднай супольнасці". А для легітымнасці яму, мяркуеца, будзе патрэбныя сапраўды дэмакратычныя канкурэнты.

Па-першле, тое, што так мяркуюць "аналітыкі", не гарантуете, што такай сама думкі трывмаеца Лукашэнка. Апошні можа зарэгістраваць адно Чыгра да Калякіна, дык задаволіцца. Па-другое, калі апазыцыя збіраецца дараваць Лукашэнку і ягонаму выбаркаму незадаволінне, некага з канкурэнтаў, дык хай яна будзе гатовая дараваць

Лукашэнку правільней было б менаваць кансэрватарам: ён захаваў "небольшой колхоз" у першасным выглядзе. Але надышоў час рэканструкцыі або руйнавання.

Людзі ў Беларусі ці німа. Ёсьць – выжывем, а німа — здохнем. Бог ня роўна дзеліць. Але справядліва.

І тут паўстае тое ж самае пытанніе пра людзей. Бо "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седзячы, — гэта ж пагросту съмеху варта. Той клян ня ў Менску жыве, ня ў Горадні ці Гомелі. Ён там жыве, адкуль усе выйшли. Ён у кожнай дзярці жыве. На "клян" наехаць — тое самае, што родную матку жывой у зямлю закапаць. У тым і фокус. Першым з'яўляецца без вынятку — гэта ж сама пытанніе пра людзей. Пра "разбурыць клян", у Менску седз

Атручаныя расізмам

Расейскі праваабарончы цэнтар “Мэмарыял” пра становішча ў Чаченії

З сакавіка Міжнародная федэрацыя лігау праву чалавека і расейскі цэнтар «Мэмарыял» выступілі ў Парыжы з просьбай аб стварэнні міжнароднага вайсковага Трыбуналу, які б судзіў за злачынствы супроть чалавечства ў Чаченії. Расейскія праваабаронцы называюць сътудані ў Чаченіі «катастрафічнай» і патрабуюць прысягнення да крымінальнай адказнасці за вайсковыя злачынствы прэзыдэнта Ельцина, Пуціна, генэрала Шаманава, Карнукова, Казанцева і Кашніна. Гэта не стасуецца з думка камісара Рады Эўропы па правах чалавека Гиль-Роблеса, які заявіў, наведаўшы Чаченію на пачатку сакавіка, што назіраюцца «зрухі да лепшага» ў парунаўнікі з мінулым годам.

ФІЛЬТРАЦЫЙНЫЯ ЯМЫ

Нядоўняя вандроўка ў Чаченію ледзь ня скончылася трагічна для караспандэнткі «Новай газеты» Анны Паліткоўскай. Патрапіўшы ў 45-ы полк ПДВ ля вёскі Хатуні, Анна на свае очы пабачыла фільтрацыйны пункт: дэзве-ямы, дыямэтрам каля 6 м для мужчын і каля 3 м для жанчын. У абедзьвух сядзелі людзі. Выйсці з ямы можна і бязъ съследства – за 500 далаўраў або зброяю. Паліткоўская звязнулася па тлумачэнні да камандзіра палка, пасыль чаго паступіў загад затрымаць яе. Вайскоўцы дапытвалі журналиста некалькі гадзінай, потым пасыль пагрозаў расстрэлу перадалі вайсковому праектуру, дзе яе зноў дапытвалі. Памочнік Пуціна Ястржэмбскі заявіў, што нікага затрымання не было. Прэдстаўнік прэзыдэнта ў Чаченіі У. Каламанаў запэўніў, што сам даследуе фільтрацыйны пункт у 45-м палку. Звязкі пра тое, што пры кожным расейскім фармаванні ёсьць такія ямы, паступалі ў раней. Аднак доказ атрыманы толькі цяпер, дзякуючы Паліткоўскай.

Акурат у тыя дні, калі камісар Рады Эўропы па правах чалавека прыехаў сустракацца з Кадыравым, разнісціся весткі пра іншыя страшныя знаходкі. У падвалах і ямах на тэрыторыі дачнага пасёлка Здароўе знайшлі больш за 60 трупаў са съядамі катаванніем і калецтвам. На галавах і плячах ахвараў — нахавыя паразы, у людзей звязаныя рукі і пазавязаныя вочы. Усім зробленыя «кантрольныя стралы» ў скроі ці патыліцу. Тры трупы — жаночыя.

Паводле звязстак судмэдэкспертаў усе гэтыя людзі былі забітыя 1–8 месяцаў таму. Ужо апазнаныя людзі, якіх раней затрымалі расейскія вайскоўцы і якія пасыль гэтага зынкі. Рэальны факт: 38-гадовы Адам, ляльны да расейскіх уладаў, бацька трох дзяцей, быў сабраны на ўезьдзе ў Грозны два месяцы таму. Ягонае цела было апазнанае ў пасёлку Здароўе, родныя выкупілі яго за 3 тыс. далаўраў. У Адама

было страшэнна скалечанае катаванніем цела.

Паводле інфармацыі «Мэмарыялу» больш за 2 тыс. мірных чачэнцаў лічыцца звычайнымі бязъ звязстак. Мэдыкі «Мэмарыялу» скардзяцца, што ў іх ужо не стае плястыкавых пакетаў для пакаваннія целаў. Праваццаў даводзіцца ў супрацьгазах з-за моцнага тленнія целаў. Раз цэлы належыць людзям, забітым 1–8 месяцаў таму, значыць, іх забівалі ўжо пасыль таго, як вайскоўцы авесылі пра ўстанаўленне поўнага кантролю над Грэзным. Так што тлумачэнні камандаваннія, што забітыя ўзакатаваныя былі баевікамі, звычайнімі падчас актыўнай фазы вайны, — хлусні.

Вайскоўцы бяруць закладнікаў дзялі заробку, забіваюць дзеля бескантрольнасці, а катуюць найбольш для ўласнага задавальнення, съязвярджаюць у «Мэмарыле».

ПАЛКОЎНІК ЮРЫ БУДАНАЎ

27 сакавіка 2000 г. камандзёр 160-га танкавага палка палкоўнік Юры Буданаў захапіў 17-гадовую жы-харку мястэчка Тэнгі-Чу Эльзу (Геду) Кунгаеву, завёз яе ў свой полк і пасыль зьдзекаў і згвалтаваннія задушыў. У гэты ж час ягоны падначалены Мікалай Фёдараў «праставаў» Тэнгі-Чу артылерыйскім ўдарамі. Была ўзбуджаная крымінальная справа — рэдкі для расейскага войска выпадак. Амаль праз год вайсковая праектура Паўночнакаўскай вайсковай акругі скончыла разбор справы і на-кіравала матэрыйялы ў суд. Буданаў адвінавацілі ў наўмысным забойстве з папярэднім выкраданнем, а таксама ў перавышэйні службовых паўнамоцтваў з прымыненнем гвалту, які меў цяжкія вынікі.

Вайсковыя эксперыты спачатку не пасывердзілі факту згвалтаваннія Эльзы Буданаўым, а зрабілі выснову, што «раны на целе Кунгаевай, якія съведчылі пра згвалтаванніе, нахёдзіліся з трох салдатў тэрміновай службы, якім Буданаў даручыў скаваць труп». Гэта вайсковая Фэміда пастаралася хоць неяк уратаваць гонар свайго ведамства — «забіў, але ня гвалті». Салдатат ја адвінавацілі ў «папярэднім не абязнім пакрывальніцтве асабліва цяжкага злачынства». Аднаку зь іх дадатковы было прад'яўленае адвінавачанніе ў «глумленні з трупам». Аднак крымінальную справу супраць гэтых трох салдат амаль адразу прыпынілі па амністы.

Пазней судова-мэдычныя эксперыты ўсё ж канстатавала съяды группавога згвалтаваннія Буданаў на судзе заяўіў, што ён ня гвалтіць, а задушыў дзяўчыну за тое, што тая нібыта была снайпэркою, забівала расейскіх вайскоўцаў. З пункту гледжання палкоўnika, такое тлумачынне яго цалкам апраўдае, для яго натуральным зьяўляецца недаказанае адвінавачанніе ў снайпэрстве.

У Буданаў шмат абаронцаў, мно-гія расейскія газеты абвесьцілі яго нацыянальным гером. Сотні людзей прыходзяць да растоўскага СІЗА, дзе ўтрымліваецца Буданаў, а таксама да будынку суду, скандуюць лёзунгі падтрымкі, патрабуюць спы-ненія прадыску. Рвуцца, каб абняць забойцу ці пасінціц яму руку, штурмуюць яму кветкі.

З-за такой грамадзкай ухвалы згвалтаванні-забойства сталіся практикай (побач з рабаванніямі ў зынчэннем паселішчаў). Падобным чынам былі зынчэнныя паселішчы Алхан-Юрт у сінені 1999 г., Шалі ў студзені 2000 г., Алды ў лютым 2000 г. (апошні эпізод даследуе расейская вайсковая праектура). Сапраўдную колькасць злачынстваў выявіць немагчыма: ахвяры ў съедзідкі баяцца даваць паказанні съедзідчым у пагонах, да таго ж у чачэнскай традыцыі згвалтаванія кабета ня мае шанцу стварыць або працягваць сям'ю.

Юры Буданаў

ленае на дэзве няроўныя часткі — сумленная меншасць, якая патрабуе канца вайны і спрэвядлівага суду над злачынцамі, і большасць, якая патрабуе «закатаць чачэнцаў пад асфальт». Хлуснія бальшыні афіцыйных СМИ, ура-патрыятызм, апраўданыя крыніцы атручвае расейскае грамадзтва. Градус расізму падняўся ў ім да крытычнай адзнакі. Паводле некаторых даследаванніяў, да 60% масквічоў варожа ставяцца ня толькі да каўказцаў, але і да мурынаў, азіятаў, індусаў, кітайцаў.

Святлана Курс,
паводле матэрыялаў
www.hro.org,
www.strana.ru,
www.vesti.ru
і цэнтру «Мэмарыял»

Беларусь Хусэйну

Брытанская газета *Daily Telegraph* съязвярджае, што Беларусь, парушаючы эмбаргі ААН, узялася мадэрнізаціі систэмы супрацьлаветранай абароны. Ірак: «Дзяржаўная беларуская кампанія «Белтэхэкспарт» пагадзілася ўдасканаліць іракскія сродкі СПА, пераабсталяваць іракскія ваенна-паветраныя сілы і забясціць падрыхтоўку іракскіх войскі да аблуговульніць тэхнікі. Памеры контракту ацэньваюцца ў 90 млн. далаўраў».

Б.Т.

18 сакавіка Стоўпцы
Гарадзкі Дом Культуры
дыхкатэка з удзелам NRM і «Без Білета». Кошт квітка 1400 р.,
у дзень канцэрту — 1800 р. Даведкі ў Стоўпцах: 48-47-26

22 сакавіка Віцебск
кінатэтатар «Беларусь»
фэст акустычнай музыкі «Усявольны» з удзелам: «Зелені дарог», «Бан Жыўба», «Сталіца», «Акура Вольнага мастацтва», «Аксаміт», «Вруцэлата». Даведкі праз пэйджэр у Віцебску 23-00-32 аб.97279

Па ўсіх пытаннях можна звязацца да БМА на пэйджэр:
(017) 211-85-85 аб.БМА.

Беларуская Музичная Альтэрнатыва працягвае сваю дзеянісць. На пачатку сакавіка вышаў альбом «Легенды Вялікага Княства» (гісторычная музыка Беларусі). У альбоме (на касэтах і кампакт-дисках) увайшлі кампазыцыі хору «Унія», гуртоў «Камэлот», «Вялікае Княство», «Контраданс», «Стары Ольса». Дыск адпісаны на адной з найлепшых польскіх фірмаў — «Такце».

Пачалася праца над трэцім альбомам з сэрыі «Вольныя танцы», які павінен выйсці пры канцы сакавіка — пачатку красавіка. Вядуцца перамовы пра ўдзел у праекте гуртоў NRM, «Крама», «Палац», «Крыўі», «Зеі», «Новае Неба». Каманды, ахвотныя патрапіць у альбом, павінны даслаць запіс на беларускай мове на адрас: 220085, Менск, а/с 5 (Супрановіч Віталій)

Па пытаннях набыцца касэтаў і дыскаў можна звязацца да БМА на пэйджэр: 211-85-85 аб.БМА.

Нічога супольнага паміж украінскім і беларускім падзеямі

Працяг са старонкі 1.

Разнароднасць антыкучмаўскай апазыцыі замінае каардынацыю дзеянняў, а нешматлікасць цшэрштаў выносиць на авансцену падзеямі авантурysta і люмпэну. Гэта, у пятніцных падзеях рэй вялі не галоўны парламэнцкай апазыцыі і не інтэлектуалы-лідэры апазыцыі пазапарламэнцкай, а правадыры УНА-УНСО, арганізацыі, для якой самарэклама ды прыгожая жэсты

західныя былі важнейшыя за інтарэсы супольнасці справы. Гэта скамаляло і з палатачным гарадком на Хрышчачцку, вечна п'яных жыхары якога палохалі месецічна сваімі бруднымі бушлатамі.

Лідэры апазыцыі Кучму ўспрымалі большасць ўкраінцаў як креатyры той часткі алігархii, якую спачатку рабавала краіну разам з Кучмам, а пасыль не падзяліла з Кучмам грошы. Даказаць адваротнае, стварыць магутны, адзіны рух

Барыс Тумар

Гворчасць Дзяніса Раманюка добра вядомая чытачам "НН". 10 гадоў на нашых старонках з'яўляліся ягоныя фатадзмкі, малюнкі й артыкулы. Ягоныя творы шматкроць выстаўляліся ў Вільні. А гэтым разам з фотамастацтвам Раманюка зноў можна пазнаёміцца і ў Менску. 11 сакавіка ў Музэі сучаснага выяўленчага мастацтва адкрылася ягоная маштабная выстава "Аўтапартрэт на фоне Вільні".

У інтэрв'ю Літоўскому тэлебачанню Дзяніс Раманюк акрэсліў свой, як фотамастака, даробак гэткім чынам: "На мяжы XIX і XX ст. "віленскі альбом" першым стварыў Ян Булгак. Ягоная віленская спадчына стала клясыкай фотамастацтва. На зломе XX і XXI ст. стварыць "віленскі альбом" давялося мне". Гэта праўда.

Польская школа фатаграфіі пакінула Вільню. Спрыбы гэткіх фатографаў, як Марыюш Германовіч ці Войцех Пражмоўскі, пераасенаваць ціперчынку Вільні, непазбежна зъбываючыся на элегічную рэтраспэкцыйнасць. Стомленасць віленскім матэрыялам адчувае ѹ літоўская школа фатаграфіі. Творы Альгімантаса Кунчуса, Антанаса Суткуса, Повіласа Карпявічуса із Ільгі Фішэра, што складалі "залаці фонд" віленскіх тэматыкі, належалі цяпер мінуламу стагодзьдзю. Росквіт літоўскае фатаграфіі прыпаў на 70-я гады, і менавіта тады былі створаныя, бадай, найлепшыя фотапартрэты гэтага горада. Цяперашнія пакаленыя літоўскіх творцаў глядзіць на Вільню як на эрзац, турыстычны аб'ект. І калі тут тчэцца тканіна нейкага людзкага жыцця, фатографы глядзіць на яе экзыстэнцыйна. То бок, адбітае на здымках зусім неабавязковая харарактэрна віленскае. А Вільня, шматкроць партрэтаваная, растваражаваная, працягвае жыць сваім непаўторным жыццём, незалежна ад хуціпальних культурных, моўных ці палітычных реаліяў.

Дзяніс Раманюк жыве ў Вільні. І ў гэтым — вялікая розыніца між ім і ягонымі калегамі. Ад 1992 г., калі ён пачаў навучацца ў Віленскай мастацкай акадэміі, і дасёньня ён жыве тут, застаючыся самім сабой. Беларускім мастаком, шыльна

Аўтапартрэт на фоне Вільні

ДЗЯНІС РАМАНЮК

звязаным з культурнымі кантактамі Менску, дзе нарадзіўся ѹ пачаў свой творчы шлях. Дзе значнае месца ў нацыянальной культуры займаў ягоны батька, Міхась Раманюк, і дзе ён выкладаў мастацтва сам. Тому творы Раманюка з'яўляюцца найперш да беларускага гледача, прапануючы яму своеасаблівае віленскае лістэрка, у якім ён ба-

нчыць узростае. Адбітак у высоцкіх бухматых аблоках над горадам, што лятуць сюды аднекуль з над Полацку ці Горадні, адбітак на спрадвечных мурах, паставленах задоўга да таго, як былі пакроены падзеньня, міняе і ўсё навокал. Гэтае пальнае ўзірананне насе з сабою безвідлікі адкрыцці. Ужо на толькі ад'ект адлюстраваныя, старая Вільня, а ѿ паветра, шматкроць

адбітае ад съценаў святыняў, напоўнене гулам званоў і напоене водарамі блізкіх лясоў і далёкіх палёў, становіца самадастатковым.

Першапачаткова Дзяніс Раманюк ставіў перад сабою, куды больш сцілую задачу. Ён пачынаў з жанравых і пабывовых фатарамі, падгледжаных у віленскіх закутках, куды не патрапляюць звычайны турысты, з партрэтаў людзей, якія жывуць з ім побач, з краізнаўчых фотаэзэс пра мэмарыяльныя месціны. Гэта быў нізкі "Дзеци Зарэча", "Студэнты", "Мае суседзі". Але прыкладзення адзін да аднаго, гэтыя здымкі па прашэсці гадоў набрынілі зусім іншым зъвестам. Ужо цяпер багата таго, што яшчэ выяўлена на віленскіх здымках Раманюка, якія ў жыцці Вільні няўхільна міняеца. Прападаюць здаўна вядомыя пляны, захінутыя новымі аб'ектамі, выпетрываюцца знаёмыя пахі і сціхіакі звычайныя гукі. Цяпер здымкі Дзяніса Раманюка маюць і гісторычную каштоўнасць. Ён паслыў зафіксаваць той злом эпохай, пра якія ня дबалі іншыя ягоныя калегі.

Горад, як натуральны жывы арганізм, дае новыя сюжэты, дорыць новыя ракурсы таму, хто шукае яго наязменнасці. Коміны, дахі, крыжы, дрэвы. Прысыці пасля сотняў папярэднікаў і пабачыць тое, што ім пабачыць ня выпала. У тым і ёсьць плячучая радасць першаадкрыцця. Вільня на здымках Раманюка — пазачасовая, спрадвечная. У ягоны аб'ектыў не патрапляюць аб'ектыўнае банальныя рэчы. Шыльды, вітрыны, побыт... Застаецца адно Вільня, як сон, што можа прысыці адно той, хто можа і ўмее любіць. А таму беларускі гледач не адчуе ѿ Раманюковых здымках ані адчужанасці, ані адсунутасці, ані аддаленасці.

І ягоны аўтапартрэт у віленскіх здымках наўмысна становіца ня больш чым сцілётам, алегарычным знакам, што запрашае да супольнага сузірання. Сам партрэт аўтара ўяўляе сабой павялічаны ѿ шмат разоў... ягоны ўласны цень, які несвядома трапіў на некаторыя фатадзмкі. Драбностка на тле вілазарнай панарамы Вільні канца XX — пачатку XXI ст.

Сяргей Харэўскі

Тэатар у тэмпе гульні

Бліскучая прэм'ера студэнцкага спектаклю "Больш, чым дождж" у Купалаўскім

ВЯЧАСЛАВ УГРАНУК

У пятніцу ўвечары ля Купалаўскага актыўна гуртаваўся народ. Маладыя акторы і паэты, студэнты і выкладчыкі з Акадэміі мастацтваў, съвєцкія прыгажуні і акулы рекламинага бізнесу (сярод якіх прыкметна вылучаўся гаспадар апальнага "Мэджыку" Юры Будзько) съпляшаліся заніць месцы ў залі, дзе за некалькі хвілінай мусіў распачацца, калі ве-рыцьць афішам, незвычайні спектакль Па-першы, эксперыментальны, што сама сабой прывабна. Па-другое, плястычны — слоўца малаз-разумелае, але элегантнае, праоста з касмэтычнага салену. Частка нашае адукаванае публікі здагадвалася, што плястычны — гэта бяз словаў, накшталт пантамімі. Аднак, калі пантамімі — дык пры чым тут Чэхай? А калі Чэхай — дык чаму ўсё гэта завеца? "Больш, чым дождж"? Гэткіх твораў у расейскага клясыка яня. Затое ў амэрыканца Тома

Уэйтса ёсьць песня "It's More Than Rain", зусім іншы ў чэхаўскім стылі. Словам, суцэльнай загадка. І ўсё гэтым бясплоўна расейска-амэрыканская бльтаніна — у Купалаўскім, спаконвечным бастыёне беларушчыны! З гэтым думкамі я ўладкоўвалася ў залі. Але рэальнасць спектаклю апынулася мацнейшай за ўсё мае разважаныні. Восем актораў дасканала разыгрывалі адзвінную камэдью чалавечых стасункуў, якія паўстаюць ў асроддзізіні інтэлігэнтных, бездакорна выхаваных людзей. Гэта не была пантамімі. Акторы нічога не "паказвалі", яны про-

беларускія рэжысёры палюбілі выразнасць маўчаніні і экспрэсію прыгожага жэсту? Прыйкладам, у спектаклях Віталя Баркоўскага размаўляюць мала і без імпэту. Увесе сэнс і смак — у запаволеных рухах, якія дадаюць пэрсанажам адуху лёгкай адзінства і надзвычайнай, амаль мітычнай велічнасці.

У спектаклі Паўла Адамчыкаў — а менавіта ён апынуўся аўтарам купалаўска-чэхаўскага прэм'еры — нат не спартрабілася запаволіваць рухі, бо там не было надакучлівай балбантні, якую траба ўраўнаважваць і асэнсоўваць, надаюць ёй нейкай адмысловай значнасці. Можна рухацца шпарка, у тэмпе гульні. І тут маладыя акторы дзманструюць проста-ткі надзвычайнай фізычнай форму і валоданье целам. Падабна, што ѿ Беларусі вырасла новая генерацыя тэатральных артыстаў, якія дасканала ведаюць, што такое прафесіяналізм. Цікава, што ледзі на ўсё ўзімінікі сёлетній прэм'еры (Вольга Фадзееўа, Святлані Аникей, Аляксандар Малчанau, Андрэй Гладкі і Іван Патапаў) разам вучыліся ў вядомага тэатральнага пэдагога Лідзії Манаковай. Зрэшты, у Манаковай калісьці вучыліся і Павал Адамчыкаў, і Зоя Белаахвосьцік, якія стварылі ў спектаклі незадубыны вобраз уразылівае лэздзі з пляшыкаю ѿ торбачы. Яшчэ адзін удзельнік спектаклю — Мікалай Кірычэнка — таксама быў для гэтых актораў настаўнікам на практыку ўсіх чатырох год навучанья. Павал Адамчыкаў таксама выкладаў ў Акадэміі мастацтваў, і свой першы спектакль — "Туці-фруці" — ён рабіў менавіта з гэтымі студэнтамі. Цалая школа атрымліваеца!

ў рэчышчы расейска-савецкага тэатру, які ѿ нашых умовах часціцца на сябе вонратку беларушчыны. Восі толькі не пасуе яму гэта вонратка...

А новы тэатар увогуле ня хоча анякіх апранахаў. Ён пайстает з студэнцкіх эсцоў і імправізацый. Ён дыстыльвана-чысты і прынцыпова бясслюны, бо ўсё яшчэ трывыніць ўражаннямі першакурсніка, якому не дазваляеца ѿ сваіх імправізацыйных карысташца мовам. Ён ня любіць бутафоры. Ягоная прыроджаная стыхія — гэта чорны квадрат сцэны, не ўпрыгожаны нічым, акрамя сакафону, што з'яўляе сакшталт чэхаўскага ружжа (і, канечнеч, "страляе" ў фінале). Гэты тэатар хаваецца за Чэхава — бо не рызыкую адкрыцца прызнаны, што сам стварае для сябе сюжэты. Што асноўная мэтафара, праз якую ён спрабуе зразумець чалавечы лёс, узяты з дэйцяча гульні — ці, калі заўгодна, з са-мага першага акторскага практика-ваньня: 10 студэнтаў, 9 крэслу. А калі націскаеш на яго з пытаннямі — маўляй, дзе той Чэхай? — пачынае распавядаць пра чалавечу трагіка-мэдью, уцелянненую ѿ чэхаўскіх п'ес. "Зрэшты, мы на мелі на ўва-зе анякага канкрэтнага твору. Дыў увогуле, усё гэта ѿ рэкламных мэтах..." А я мікволі згадваю карціну аднаго менскага мастака-самавука: укрыжаваныя вачыма Хрыста. Пад кръжком стаяць, вядома ж, менчукі ѿ сваіх звычайніх менскіх вонратках. Мастак жывёт на суседній вуліцы, і многіх з ягоных мадэлляў я ўтадзень сустракала ѿ хлебнай краме. Восі дзе сапраўдная чалавечая трагікамедыя!

Юлія Андрэева

Усеагульную занепакоенасць выклікала інфармацыя пра гатоўнасць Лукашэнкі прададца пад кантроль расейскіх інвестараў «Белшыну» і «Крыніцу». Зь іншага боку, гэта абяцае найбуйнейшыя за апошнія гады ўкладаныні ў беларускую эканоміку, што задыхаецца ад адсутнасці інвестыцыяў. Незалежныя эканамісты адразу звязалі пляны раптоўнай, без папярэдняга публічнага абмеркавання, прыватызацыі, з адкрытым і ўскосным фінансаваннем выбарчай кампаніі Лукашэнкі, якая абяцае стаць для Беларусі беспрэцедэнтнай. Мы папрасілі падзяліцца сваім бачаннем сітуацыі Васілю Шлындзікава, былога дырэктара «Амкадору», аднаго з заснавальнікаў Аб'яднанай Грамадзянскай Партыі і лідэра камітэту «Выбар-2001» — фактычна перадвыбарнага штабу для незалежнага кандыдата ў прэзыдэнтнай.

Васіль Шлындзікаў: Купіць кантрольныя пакеты акцыяў нашых прадпрыемстваў могуць перш за ўсё замежныя інвестары, у тым ліку і расейская. Альбо гэта могуць зрабіць людзі, якія стаяць ля дзяржаўных рэсурсаў і займаюцца камэрцыйным разам з уладай — тыя, хто прадае і купляе нафту, нафтапрадукты, віно і нават яблыкі, бо, па сутнасці, ўсё гэта се́нія манаполізвана дзяржавай. І камэрсанты, якія працујуць пад патранажам улады. Яны маюць магчымасць ужо се́нія купіць найбольш эфектыўныя прадпрыемствы Трэцяя група, якія прэтэндуе на ролю ўласнікі, — гэта найвышэйшыя мэнеджеры прадпрыемстваў. У выпадку, калі б гэтыя групы сумесна бралі ўдзел у прыватызацыі, разам з усім народам, — гэта было б пачаткам стварэння дэмакратычнай дзяржаўны і канкурэнтнай эканомікі. Але дырэктар з прыходам се́ніяшніга рэжыму да ўлады фактчычна адхілены ад прыватызацыі. Наадварот, дзяржава спрабуе нацыяналізаваць ужо прыватызованыя прадпрыемствы. Хаця менавіта найвышэйшыя мэнеджеры звязаліся самім эфектыўнымі ўласнікамі.

У выпадку прыватызацыі прадпрыемстваў «прыдворнымі» бизнэсменамі ствараецца алігартычная мадэль капіталізму — лацінаамерыканская мадэль, якая разка падзяляе людзей на бедных і звышбагатых, робіць «ацяльную» сістэму нестабільнай і пастаянна правакуе перавароты і бунты. Калі Беларусь пойдзе гэтым шляхам, нічога добра гэта не будзе.

Калі казаць пра замежкін капітал, дык, з улікам се́ніяшніх сітуацый, нашыя прадпрыемствы могуць купіць толькі расейцы. Пра заходніх інвестараў нават гаворка ня ёдзе. Калі тут ня здолеў працаўца «Форд», тут ня здолеў працаўца ніхто.

У прынцыпе, у Беларусі ўсё падрыхтавана для таго, каб можна было купіць нашыя прадпрыемствы за бясцэнак. Па-першае, самастойныя дырэкторы буйных, жыццязদольных прадпрыемстваў мэтанакіравана замяняюцца на больш зручных, паслужмынных людзей — якраз на гэтым дадні прэзыдэнцкіх выбараў. З чаго б гэта рагтам Феакцістова з Беларускага мэталургічнага камбінату хадзелі зрабіць крымінальнікам? Гэта ж дырэктар савецкай фармацыі, а там выхоўвалі зусім іншыя кадры — яны ня здатныя парушыць закон. Проста менталітэт ня той. Наступны — Палякоў з «Белшыны». Не было нікай патрабы замяніць Палякова зараз. Альбо Калутін з «Беларуськалію». Навошта было яго пхачь у гэту «палатку»? Відавочна — ўсё рабілася, каб паслья вызваліць яго ад пасады генэральнага дырэктара.

Або яшчэ: навошта нам было пяць курсаў валютаў? Жыўем жа цяпер з адным. А вось прымысловасць, калі яе прымушалі пабудаваць сваю прадукцыю па заніжаным валютным курсе, сплачала нібыта дадатковы падатак на экспарт. З аднаго боку, дзяржава сцвярджае, што экспарт — гэта прыярытэт, а зь іншага — усе экспартныя прадпрыемствы

Чаго нам баяца расейцаў? Яны такія самыя, як і мы

— Вы звязваеце рост крэдыторскіх запазычанасці з ававязковым продажам валютнае выручкі па заніжаным курсе. Чаму ж сёлета, калі мы маем адзіны курс валют, сітуацыя не начала нармализацца? Ці можа, запазычанасць вырасла не ў прадпрыемстваў-экспартэраў, а ў тых, якія працујуць на ўнутраны рынак?

— Не, у асноўным, у экспартэраў. А лепей ня рабіцца таму, што се́нія падтараецца сітуацыя 1994—95-х, калі курс быў замарожаны, а інфляцыя вялікая. Цяпер інфляцыя складае 5% у месяц. Атрымліваецца, што затраты прадпрыемства растуць на 5%, а прадукцыя прадаеца па той сама цене ў далірах. А прадпрыемства нясе страты і бяднее. І такая палітика будзе працягвацца — прынамсі, у год выбараў, калі трэба прадэмансстрація «стабільнасць». А інфляцыя складзе на пяць, а балей адсоткаў.

— Калі ўлічыць, што ўлады пастаўілі мэту давесці сярэдні заробак да 100 даляраў, у колькі разоў павялічыцца запазычанасць прадпрыемстваў за гэты год?

— Цяжка сказаць, але яшчэ разу ў пяць — дакладна.

— Я Ви сказаў, за завод «Крыніца» гатовыя даць сорак мільёнаў. Тады як рэальныя ягоны кошт складае мо чатыры мільёны даліраў. Аналітыкі «Радыё Свабода» лічаць, што расейскія бізнэсмены проста інвестуюць у перадвыбарчую кампанію Лукашэнкі.

— Завод можа і каштую чатыры мільёны, можа крху болей, але сам беларускі піўны рынок колькі каштует? Фактычна, гэта плата за абяцаныя кантроль над рынкам. Інчай ніводзін бізнэсмен не рызыкнуў бы даваць гроши, калі б ня меў гарантый, што будзе мець такі кантроль.

— Вы кажаце, што «прыдворныя» бізнэсмены ўжо зараз здолы прыватызаваць беларускія прадпрыемствы. Маеца на ўвазе, што яны маюць дастатковыя фінансавыя сродкі альбо прости дастатковыя сувязі з уладнымі структурамі?

Перадвыбарная

— Некалькі чалавек маюць такія магчымасці.

— Гэтыя некалькі — дэпутаты палаты прадстаўнікоў?

— Некаторыя з іх насамрэч звязаліся з дэпутатамі палаты прадстаўнікоў.

— Ці ёсьць шанцы, што падчас прэзыдэнцкіх выбараў гэтыя людзі будуть падыгрываць ях толькі Лукашэнку, але і альтэрнатыўным кандыдатам?

— Яны людзі рацыянальныя, а рацыянальныя людзі ніколі ўсіх яек у адзін кошык не кладуць.

— Яны гатовыя падтрымкы любую кандыдатуру, якая будзе мець рэальная шанцы, альбо ў іх ёсьць ужо нейкі свой прэтэндэнт?

— Здаецца, яны будуть падтрымліваць кандыдатуру, якая будзе мець найбольшыя шанцы. Прынамсі, я так бы рабіў на іхным месцы.

Колькі ўжо ідуць размовы пра інтэграцыю, а Беларусь бяднее на вачах — і ўсё тут

— Паслья прэзыдэнцкіх выбараў, калі ўлада зьменіцца, ці можа краіна разылічаць на заходнія інвестыцыі? Альбо давядзецца, як раней, абапірацца толькі на расейскія?

— Патрэбны будзе нейкі час, каб новая ўлада прадэмансстрація заходнім інвестарам, што да нас можна ісці, што ў нас можна ўкладаць грошы. Замежныя інвестары адразу пойдзецца. Хутчэй пойдзе расейскі капітал.

— Цяпер Лукашэнка робіць нейкія авансы расейскім інвестарам, якія хочуць тут укладаць грошы. Ці мусіць кандыдаты ад апазыцыі нешта абяцца расейскім бізнес-структурам? Скажам, даць гарантіі заводу «Авангард», што ягоныя інтарэсы тут я будуць закранутыя?

— Ўсё будзе залежаць ад того, хто падтрымае апазыцыйнага кандыдата. Ужо се́нія ў нас ёсьць кандыдатуру — далей іх будзе болей. І кожны кандыдат шукае нейкую падтрымку. І той, хто яе дае, разумее, што не ававязковы пераможца ягоныя кандыдат. Але, у любым выпадку, падтрымка на выбарах не патрабуе такіх ужо вялікіх сродкаў... Што такое пары мільёнаў даліраў, калі «капіталаўкладальнікі» разылічаюць атрыманыя ад гэтага кандыдата?

— Ўсё будзе залежаць ад того, хто падтрымае апазыцыйнага кандыдата. Ужо се́нія ў нас ёсьць кандыдатуру — далей іх будзе болей. І кожны кандыдат шукае нейкую падтрымку. І той, хто яе дае, разумее, што не ававязковы пераможца ягоныя кандыдат. Але, у любым выпадку, падтрымка на выбарах не патрабуе такіх ужо вялікіх сродкаў... Што такое пары мільёнаў даліраў, калі «капіталаўкладальнікі» разылічаюць атрыманыя ад гэтага кандыдата?

— Ці можа ў Беларусі скласці сітуацыя, аналягічна расейскай, калі малы й сярэдні бізнес апышыцца ў руках мэнеджэрў, а буйныя прадпрыемствы нафтаапрацоўкі, мэталургіі, здабыча сырэй — у руках алігараў? І ці будзе гэта сітуацыя адпавядзіць нашым нацыянальным інтэрэсам?

— Я б зрабіў ўсё, каб прадпрыемствы апінтуліся ў руках мэнеджэрў, бо мэнеджэр, які верыць ва ўласнае прадпрыемства, — гэта найбольш эфектыўны ўласнік, ён клапоціц пра калектыв. Наступныя па эфектыўнасці ўласнікі — замежны. Аднак ён пра калектыв думае ў апошнюю чаргу. Галоўнае для яго — прыбыток. Найменш эфектыўны ўласнік — сам калектыв. Папросіту, утвараецца яшчэ адзін калас.

найвышэйшага звянича. Аднак такія падпрыемствы, як Трактарны або Аўтазавод, наўрад ці выратуюць у рынковых умовах нават мэнеджэрў ўласнікі. Іх будучыню немагчыма ўяўвіць без замежных інвестараў, уваходжаныя ў транснацыянальныя карпарацыі, што вырабляюць аналягічную прадукцыю.

— А якія падпрыемствы каманды мэнеджэрў выратуюць?

— Дроваапрацоўку, невялікія — 2—3 тыс. чалавек — машынабудаўнічыя заводы, станкабудаўніцтва...

— А «дзяржаватворчыя» нашыя падпрыемствы — гарадзенскі «АЗот», «Беларуськали», бабруйскія «Белшыну», «Нафттан», магілёўскія «Хімвалакно», «Жлобінскі мэталургічныя, мазырскія нафтаапрацоўку, падпрыемствы вайсковай прымесі, — якія заўжды вызначалі кірункі разыўціца дзяржавы...

— Яны ніколі нічога не вызначалі й не вызначаюць. Яны такія ж быс-праўныя рабы, як і ўсё астатнія. Што вызначае Феакцістай? Працаў на сваім заводе, а зараз вымушаны з'ехаць і працаўцаць на іншую краіну. Што вызначае Палякоў?

— Ратаўаву сваё падпрыемства, калектыв. Цяпер ён не працуе. З ім ніхто ўвогуле ня раіцца. Калі б раіліся, гэтак прыватызацыя наагул не будзе.

— Не было б курсу на збліжэнне з Расей?

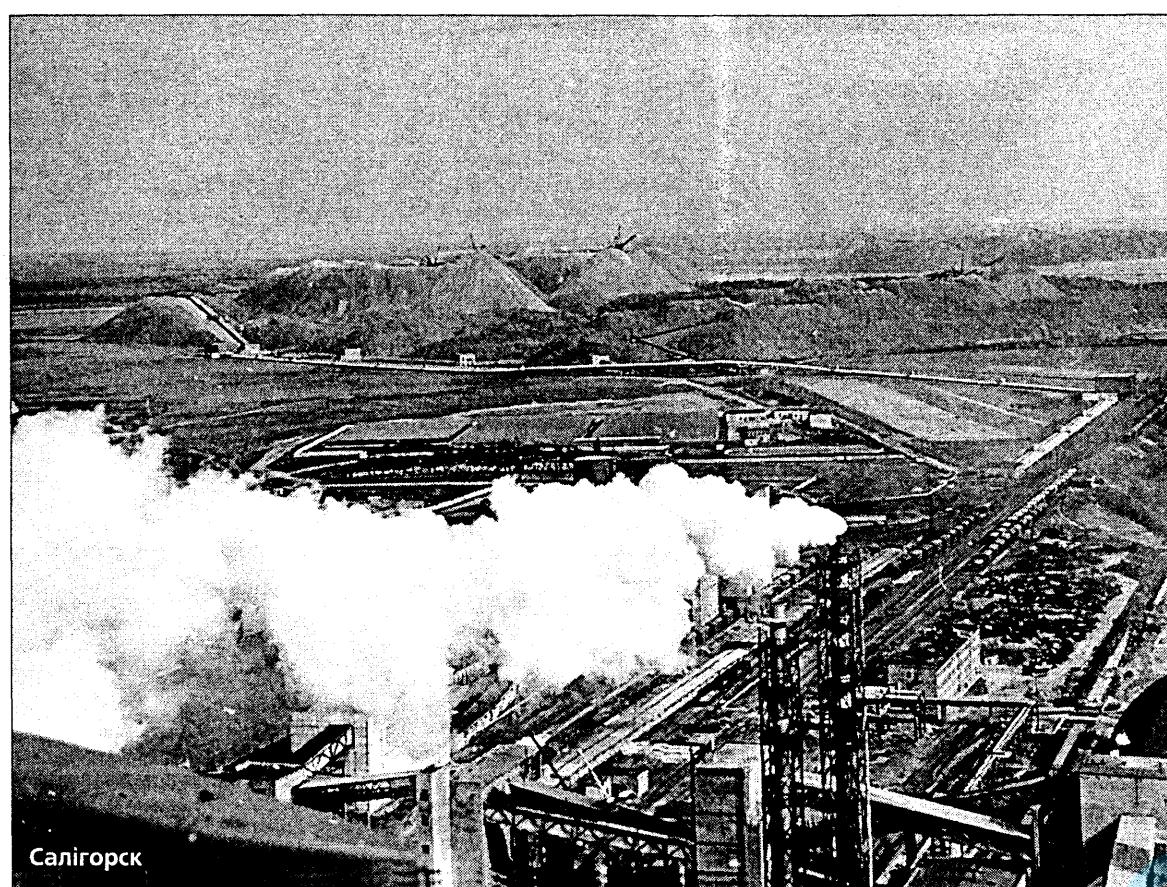
— А што мы маем ад збліжэння з Расей? Збліжэнца можна з краінай больш разыліцай, якія можна табе нечым дапамагчы — напралік, тэхнолагіям, фінансавымі ресурсамі! А тым можна дапамагчы Расеі нашаму Трактарнаму альбо «Гарызонту»? Тэхналагічны ўзроўень там на заводах ніжэйшы, сродкай няма, бюджет зрасці, што ў нас беспрацоўе 2%, а ў Польшчы 14%. Там беспрацоўны 100 даліраў атрымлівае, а ў нас сярэдні рабочы — 70.

— Перад гутаркай з Вамі мы размаялілі з Станіславам Багданевічам. Ён ня бачыць нічога кепскага ў прыходзе расейскіх інвестараў на «Белшыну» ды «Крыніцу». Якай, маўляў, розніца, чые будзе грошы — абы на карысць. Дык Вы згодныя зь ім? Ці гэта тэрарыстычны ліберала, адварвага народу?

— Ён мае рацю. Чаго нам баяцца расейцаў — яны такія самыя, як і мы. Калі ў «Амкадор» уваходзілі два буйныя расейскія падпрыемствы, я шмат год кіраваў расейскімі заводамі. Ведаю і кадры, і менталітэт іхных людзей і ня бачу тут нічога дрэннага. Пытанне толькі ў тым, чаму гэта прыватызацыя актыўзуеца напярэдадні выбараў як адкрытая форма падтрымкі рэжыму. Вось гэта як бы з аднаго боку не-прымальніца. Але з іншага боку, калі прыватызацыя будзе ажыццёўлена адкрыта, бяз страты для краіны — я ня бачу тут нічога блага.

— Што Вы думаеце на конці скандальнай заявы Сініцына пра пагрозу рабаўніцкай прыватызацыі і неабходнасці датэрміновых выбараў прэзыдэнта? Датэрміновыя выбараў выгадныя Лукашэнку, бо апазыцыя да іх яшчэ не гатоў. А палата прадстаўнікоў, да якой Сініцын апэлюе, кішэнная ў поўным сэнсе гэтага слова. Таму першы, што прыходзіцца у галаву: значыць, на Лукашэнку ціснуць нейкія расейскія колы, якія патрабуюць ад яго падпрыемстваў, а Лукашэнка ня хоча іх аддаваць, але я ня мае, як не аддаць, бо расейцы загналі яго ў туپік. Ён хоча стварыць перад вымагальнікамі ілюзію таго, што ёсьць колы, якія патрабуюць ад яго падпрыемстваў, а Лукашэнка ня хоча іх аддаваць, але я ня мае, як не аддаць, бо расейцы загналі яго ў ту пукі.

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

Салігорск

пасып'яве» перадаць беларускую ўласнасць тым людзям з Расеі, якія на яго ціснуць, а тыя, каму «пасып'яве», мусіць быць удаваю бойей удзячнымі яму. Мая лёгіка слушная?

— Цалкам магчыма. З аднаго боку, Сініцын ведае, пра што гаворыць, ведае тых людзей, пра якіх гаворыць. Такі размовы ўжо даўно ідуць сярод апазыцыйных эканамістаў, і мы са зьдзіўленнем назірамем за тым, што абдываеща вакол нашых прадпрыемстваў. А з іншага боку, Лукашэнка і без Сініцыны знайшоў бы на году правесці выбары датэрмінова. Магчыма, Сініцын падыгрывае з аднаго боку прэзыдэнту, а з другога — апазыцый. У любым разе Сініцын, які стаў на пачатках таго, што робіцца ў Беларусі апошнімі гадамі, наўпрацца будзе запатрабаваны ў Беларусі як палітык, гэта палітык-банкрут.

— Тоё самае тычыща і Пашкевіча?

— Я не хацеў бы пераходзіць на асобы. Хто яго ведае. Пашкевіч — нашмат меншай па маштабах фігура. Ня ён прыводзіў Лукашэнку да ўлады, ня ён усталёўваў гэты курс. Ён проста слабы чалавек, і гэтым усё сказана.

— Ёсьць такое меркаванне: Лукашэнка, колькі ён бяды ні нарабіў для наці, культуры, усё ж такі не аддаў беларускіх прадпрыемстваў. Дзе гарантый, пішуць нам у сваіх лістах чытачы, што кандыдат ад апазыціі, які зараз ідзе пад лёзунгамі звычайнага курсу, большай павагі да нацыянальных інтарэсаў, нацыянальнай культуры, апніуцьшыся пры ўладзе, не спрадасць прамысловасцьі за бясісанак?

— Лукашэнка — гэта сабака на сене. Што значыць «не аддаў»? Ён іх давёў да галечы. Абстаяванье на ўсіх нашых прадпрыемствах знозашае дашчэнту, карпсы будаваліся па нормах 30-х — іх утрыманьне абыходзіцца так дорага, што таньней было б разбурыць іх і збудаваць новыя — я не кажу, што ўсе, але шмат якіх Лукашэнка за сям год давёў нашу прамысловасць да дэградацыі, і, каб падніць яе, патрэбныя інвестыцыі. Яны могуць быць унутранымі альбо замежнымі. Польскія банкі сёння на 80% належаць замежнаму капиталу. Даўшы — Польшча прададзеная? І Беларусь ня будзе прададзеная, калі беларус будзе атрымліваць добры

заробак, добра жыць, будзе створана спакойная мірная абстаноўка. А чылі капітал будзе выкарыстаны — неістотна. Галоўнае, каб у Беларусі, людзі добра жылі.

— Якія прадпрыемствы, акрамя «Крыніцы», «Белшыны» і «Беларуськалію», Лукашэнка, на Вашу думку, зъбираецца прыватызаць?

— Нафтаперапрацоўчы комплекс і, напэўна, «Крышталь» — занадта ж салодкі кавалачак.

— А хімічныя заводы?

— «Хімвалакно» — я думаю.. Яны занадта энэргаёмкія і састарэлыя тэхналягічныя. Дай наўштат пасыпеш за паўгоду прыватызаць... У нас

заявай што да прыватызацыі, ці вы лічыце, што тут лепей было бы захоўваць маўчаныне?

— Я лічу, што рацою будзе мець той, хто паскорыца гэтыя прадпрыемствы. Пакуль уласнасць ня будзе на са- мой справе перададзеная народу, нічога ў нас ня зменіцца ў лепшыя бок. Зірніце на суседзяў — Літва, Латвія, тая ж Польша — там не сплюшчаліся з цяжкой прамысловасцю, будынкі прадпрыемствамі, структурызацыю праводзілі. Але зірніце, як у іх развівается малы і сярэдні бізнес — краіна ж зъмяненіца на вачах, — а ўсё таму, што прыватная уласнасць на зямлю, гарантаваная дзяржавай, адсутнічае гэтых кантралёраў, што рабочую нашых прадпрыемальнікаў. І мы павінны ісці шляхам Польшчы, а не гадаваць тут сваіх алігархаў.

— Вы ў 1999-м былі адным з арганізатораў перадвыбарчай кампаніі Чыгіра. Чаму яна правалілася — сама на сабе ня мела шанцаў на поспех, або з-за арышту Чыгіра, або з-за таго, што распачалася вайна ў Косаве, якая іспрыемна ўразіла беларусаў?

— Усяго было патроху — найперш разлад у апазыціі, і арышт Чыгіра з Ганчаром, і зынкненне Захаранкі, і вайна, якая адцягнула ўвагу міжнароднай супольнасці ад Беларусі.

— Арышт Чыгіра надзвычай моцна ўдарыў па той кампаніі. Вы не байцеся, што ўлады зараз зноў прыбегнуть да арышту — толькі гэтым разам не кандыдатаў, а арганізатораў іхніх кампаній? Не байцеся арышту?

— Тады арыштавалі Чыгіра, цяпер — ужо ягонага сына. Калі пачынаюць з дзецімі палітыкаў змагацца...

— Найперш — разлад, сказали Вы. А ці здолее апазыцыя зараз унікнучы разладу?

— Мне здаецца, што так.

— На якім этапе?

— Пасыльня регістрацыі кандыдатаў. Калі Лукашэнка ня зробіць «натуральны адбор», што сама сабою вырашыць пытаныне выбараў...

— А ці можна яму пакідаць гэты адбор?

— Тут колькі людзей, столькі думак. Але з гэтых чатырох кандыдатаў (а яны ўсе прыблізна роўныя) каго бы ні «зарэзай» Лукашэнка — хтосьці ды пройдзе. Усіх жа ня выражаш.

Лукашэнка — гэта сабака на сене. Што значыць, ён «не аддаў» прадпрыемстваў? Ён іх давёў да галечы

чыноўнікі даўжэй паперы афармляюць (съмленацца).

— Калі пасыльня выбараў зъменіцца ўлада, якія прадпрыемствы апніуцца ў горшай сітуацыі — тыя, што залежаць ад расейскай сырэвіны, але арыентаваныя на сусветны рэнак, альбо тыя, што працуяць на беларускай сырэвіне, але прадаюць прадукцыю ў асноўным у Расею?

— Ні пасыльня выбараў, ні да выбараў эканамічнай сітуацыі не зъмяніліца, яна інэрцыйная. Пасыльня выбараў палітыка дзяржавы будзе прадказальнай і будзе вызначацца законамі, а не докрэтамі й указамі, што зъмяніліца, як пальчаткі. Будзе стабільнасць, а стабільнасць — гэта прадказальнасць, а прадка-зальнасць — гэта поспех, гарантыйнікі, урэшце. Што тычыща расейскага рынку, ды наша прамысловасць цяпер адтуль выцісніла і, так будзе, пакуль мы ня зробім яе канкурэнтадольней.

— Ці ня варта было бы кандыдатам ад дэмакратычнай апазыцыі выступіць зь нейкай супольнай

Наша Ніва 90 гадоў тады

В.Васюлькі, Віл. губ. Вілейскага пав. У гаспадара Ігната Кліча жонка ўчыніла блінкі з аржанай муки, ды туго рошчыну абвязала. Вось, як пачало цеста кіснучу, стало яно ўверх падымацца ды, на могучы вылезыці праз абвязку, пачало пры гэтым пуктаць, а пасыльня і добра сівістаць. Гэта было ўночы. Гаспадыня чула і маўчала, наймітка такожа пачула і ў страху пачала прыслухоўвацца, а гэты час маленькі хлопчык, што зв' ёй спаў, пакрануўся і таўкануў яе нагой, дык яна ўскочыла і пачала кричаць, бо, ускочыўшы, убачыла перад сабой гаспадыню ў кашулі і думала, што гэта зданні. Гаспадар, усхапіўшыся з прасонкаў, кінуўся на ўніці, але замест у дзвёры трапіў лбом у сцяну і таксама закрычаў, колькі хапала духу. У мамэнт паднялася ўся сям'я, павыягалі на вуліцу з крыкам. Пабудзіліся суседзі. Адны думалі, што пажар; другія, што зладзе. Даведаўшыся, што ў хадзе паказаўся страх, ніхто не адважваўся ўвайсці туды. Але, калі ўжо прышлі і разгледзеліся, што ўесь страх зрабілі бліны, пачалі сымяцца з гаспадаром, каторы сваіх бліноў байцца.

Грыш-віч

В.Сялец, Віл. губ. Лідзкі п. Ганчарскай вол. Нейкі Язэп Ж. наніці ў нашай вёсцы кватэру і абвесьціў сябе знахарам; лечыць ён, націраючи сыпітам, і ад кожнай хваробы робіць адно і тое. Хваліца, што выгнанне добра раматус, падвей, рожу і інш. Што на ўсю Расею такіх, як ён, знахараў ёсьць усяго толькі 40 чалавек. Туманіца голаў людзямі добра ўмее, а тыя і пруць да яго, несучы свае цяжкае запрацаваныя капейкі, каторыя шкадуюць на праудзівага доктара.

С.Сялецкі

«Pan Tadeusz»
Гісторыя, экранізацыя пазмы Адама Міцкевіча.
Heritage Films. (1999).
Рэжысэр — Анджэй Вайды.

Нашия каардынаты:
220107, Менск, а/с 150,
Станішэўскі Віталь;
тэл. (017) 2134352, 2407801.
E-mail: belvidea@hotmail.com
Інтэрнэт: http://belvidea.cjb.net

ЗАПРАШАЕМ НА ПУБЛІЧНУЮ ЛЕКЦІЮ

13 сакавіка

Тацьцяна ВАЛОДЗІНА
«Семантыка пабытовых рэчаў

у беларускім космасе»

Лекцыя адбудзеца ў Цэнтральнай бібліятэцы
імя Янкі Купалы (актавая заля) па адрасе: вул. Харужай, 16
Пачатак а 18.30.

НОВЫ ПРАЕКТ БЕЛАРУСКАЙ СЛУЖБЫ РАДЫЁ «СВАБОДА» ВЕРШ НА СВАБОДУ

На пачатку стагодзьдзя першая беларуская паэта пісала «Хрест на свободу»; у сярэдзіне стагодзьдзя пазыўныя беларускай службы радыё «Вызваленне» адкрываліся радкамі першага паэта нацыі «Свабоднае слова, ты, роднае слова!»

На пачатку новага стагодзьдзя мы зъвяртаемся да нашых слухачоў — усіх, хто даражыць свободай, любіць вольнае слова: стварыць новую анталегію вершаў пра свободу, за якую беларусы змагаліся ў мінулія вякі, без якой немагчыма годна ўвайсці ў XXI стагодзьдзе.

У этэры будуць гучыць толькі новыя творы, напісаныя спэцыяльна для гэтай перадачы. Шліце вашыя вершы на адрас: Менск-5, паштовая скрынка 111, а таксама ў рэдакцыю «Нашай Нівы», пазначайце зваротны адрас і тэлефон.

Новыя вершы волі — год 2001-шы, штодня, хвалі «Свабоды».

Беларускія паэты — пра свободу — на «Свабодзе» — дзеля свободы.

БЕЛАРУСКАЯ СЛУЖБА РАДЫЁ СВАБОДА

ЧАС	KHz	ХВАЛІ	22:00-23:30	6010, 6170	49
18:00 - 19:30	7190, 9615	41 31	06:00 - 07:00	9845 5995	31
	15460	19		7295	41
ЧАС	KHz			9750	31

Сярэднія хвалі — 576 і 612 кгц

Адрас: 220005 Менск-5, п/с 111; Vinohradskaya 1, Praha 110 00 CZ

Інтэрнэт: www.svaboda.org

НАСТРОЙЦЕСЯ НА «СВАБОДУ»!

ПАЛЕМІКА

Пра гісторыю хрысціянства ў Беларусі вельмі цяжка пісаць – сумная яна і балючая

ўлоньне Сапраўднага Касцёлу прывесць, але прыходзяць такія хвіліны, калі за лацінскім ксяндзом я бачу фанатыка-палаля, прашу мне гэта выбачыцца»²⁰.

Няпрауда і тое, што ліст княгіні да а.Цікота быў апошнім. У сакавіку таго ж 1932 г., а.Цікота піша да княгіні: «Надлер працы не дазволіў мне дагэту адказаць на ліст Княгіні Пані і пераслаць ёй адпісы ейных даўніх лістоў, зь якіх яўна вынікае, што ант.Абрантовіч, ант. я, не заслужылі на паставленыя нам закіды. Але адчуваю, што зрабію гэта лепш, калі сам стану парад Княгіні Пані, як толькі надарыца на гэта момант»²¹. Далей а.Цікота распавісвае самыя розныя магчымасці супречкі, зь якіх, на жаль, княгіня не пажадала скарыстаць.

* * *

А.Надсан называў гэту гісторыю сумнай. Сумнай яна была і для мяне, калі чытаў пра «амаральнасць» нашых айцоў, пра іхніх хлусльвасць, а зусім сумнай яна стала тады, калі заўважыў, як з іхных лістоў звінічаюць радкі, як замоўчаўца некаторыя лісты, як коштам «кананізацій» адных у ногаднасць зрынутая выскардонасць іншых.

Магчыма, уся гэта сумная гісторыя выглядала б зусім інакш, каб 80-гадовая княгіня жыла ў той час не за мяжой, а на радзіме, ня маючы апекі «мудрых дарарадаў зь іншых пачасных ордэнau».

Ня ведаю, ці можна гісторыю міріяну ў Другі скончыць сказам: «А міріяну ў Другі сълед прастыу, як быццам нічога там беларускага ніколі не бывала», як гэта чыніць а.Аляксандар.

Ці праца айцоў міріяну ў Харбіне – гэта не працяг яе? А съмерць а.Абрантовіча ад катаваньня ў Бутырскай вязніцы, гібель а.Цікоты ў Тайшэцкім лягеры, блукальны шматлікіх міріяну-беларусаў па бара-ках Сыбіры, Казахстану, Чукоткі – ці ўсё гэта не балючы працаў нашай беларускай Другі? Ці з гісторыі Друйскага кляштару магчыма выкрасыліць лютую съмерць айцоў Каширы і Ляшчавіча – сέньня съвятых нашай зямлі? Ды ці магчымай была б сέньняня місія ў Лёндане, каб у свой час Друга не ўзгадавала айцоў Часлава Сіповіча, Язэпа Германовіча, Тамаша Падзяву, Францішка Аляксандара?

Ня споўніліся прароцтвы княгіні Радзівіл адносна сёстраў эўхарыстак. Гэтыя «вясковыя дзеёўкі» сапраўды страпілі галаву, але не ад пыхі, а ад гора, калі застаўшыся на вялікіх прасторах Беларусі адзінным жаночым Ордэнам, узялі на свае плечы надмерны цяжар, неслі ў нялюдзкі час праўду Хрыста ў спусцељы безь съвятоў і касцёлаў прыходы.

Пра гісторыю хрысціянства ў Беларусі вельмі цяжка пісаць – сумная яна і балючая. Яшчэ больш сумнаю робіцца тады, калі на яе няшчыра пасягаюць. Тым ня менш, даказае

гэта сумнай і даволі заблытаная гісторыя непахіны і моцны для беларусаў пастулят: жыць для нашай Радзімы заўсёды было лягчэй за мяжой, бо тыя, што там жылі і жывуць, лепей ад нас бачаць, як тут трэба працаўца, маліца і змагацца.

Вячаслаў Пілінак, марыянін (MIC)

Спасылкі і заувагі:

¹ Абрантовіч Фабіян да Радзівіл Магдалены 1927.3.12 Даст. Полон. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

² Тамсама.

³ Абрантовіч Фабіян да Хвецькі Лукіяна 1927.3.14 Дакт. эт. Ms. Полон 1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

⁴ Абрантовіч Фабіян да Радзівіл Магдалены 1927.3.12 Даст. Полон. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

⁵ Абрантовіч Фабіян да Хвецькі Лукіяна 1927.3.26 Дакт. Полон 1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

⁶ Абрантовіч Фабіян да Хвецькі Лукіяна 1927.3.14 Дакт. эт. Ms. Полон 1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

⁷ Тамсама.

⁸ Абрантовіч Фабіян да Хвецькі Лукіяна 1927.3.20 Дакт. Полон. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

⁹ Абрантовіч Фабіян да Радзівіл Магдалены 1927.3.12 Даст. Полон. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹⁰ Абрантовіч Фабіян да Хвецькі Лукіяна 1927.5.12 Дакт. эт. Ms. Полон 1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹¹ Радзівіл Магдалена да Абрантовіча Фабіяна 1928.4.25 Ms.Пол. Ф.2, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹² Радзівіл Магдалена да Цікоты Андрэя 1928?7.21. Ms. Пол. Ф.4, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹³ Радзівіл Магдалена да Абрантовіча Фабіяна 1928.7.21. Ms. Пол. Ф.4, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹⁴ Радзівіл Магдалена да Абрантовіча Фабіяна 1928.4.25 Ms.Пол. Ф.2, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹⁵ Радзівіл Магдалена да Францішка Бучыса 1930.04.22 Ms. Полон. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹⁶ Радзівіл Магдалена да Францішка Бучыса 1930.03.21 Ms. Полон. Ф.4, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

¹⁷ Тамсама.

¹⁸ Тамсама.

¹⁹ Цікота Андрэй да Радзівіл Магдалены 1932.1.5 Ms. Пол. Ф.3, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

²⁰ Радзівіл Магдалена да Абрантовіча Фабіяна 1928.5.18 Ms.Пол. Ф.2, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

²¹ Цікота Андрэй да Радзівіл Магдалены 1932.3.28 Ms. Пол. Ф.1, у: Генэральны Архіў а.Міріяну, Рым.

ПАЛЕМІКА

Magis amica veritas

Лі кі трэ было чакаць, айцы марыяне не маглі пакінуць мой артыкул "Тэмніца брыльянтавага калье Магдалены Радзівіл" без адказу. Ліст а.Пілінака, мусіц, і ёсьць такім адказам. Амаль на самым пачатку ён піша, што "Ordэн міріяну адчувае ававязак і бяспрэчна права ўнесці гісторычную яснасць у падзеі, апісаныя а.Надсанам".

Жаданыне "унесці гісторычную яснасць" можна толькі вітаць. Мы ўсе памыляемся. Спрэчкі, у якіх выказваюцца розныя, нават супрэціглыя, думкі, дапамагаюць выснаваць больш зраўнаважаны і праўдзівы погляд на справу. Але яны карысныя толькі пры ўмове, што абвода бакі жадаюць пазнаць праўду, а не даказаць любым коштам сваю наўсцяньню. У лісьце а.Пілінака наўсцярожае тое, што перш, як даказаць, ён папракае мяне ў выбарачансці, фрагментарнасці і "прамой маніпуляцыі гісторычнымі крыніцамі". Выходзіць, як у аповаесці шкоцкага пісьменніка Бруса Маршала, дзе адна пратстанцкая цётка каха другой: "Catholics are wrong Jenny. Even if they are right, they are wrong" (Каталікі ні маюць раці, яны на жаль, княгіня не пажадала скарыстаць).

У адказе а.Пілінака я не знайшох нічога асабліва новага пра калье. Ёсьць выняткі зь невядомых мене лістоў Абрантовіча да Хвецькі, але яны больш цікавыя для характарыстыкі гэтых двух съвтароў. Шмат-месса аўтар ахвяруе пытанням, якія на маюць дачыненію да тэмы, як на прыклад, погляды княгіні на жаночыя манасці законы або справа касцёлу Дзіцяці Ісуса ў Варшаве.

Каб даказаць на ўсе закіды а.Пілінака, спадзяюцца б'юці дробі.

Перадусім хачу прызнацца, што ў

тэксці ліст а.Абрантовіча да княгіні Радзівіл ад 12 сакавіка 1927 г. я пра

прысьціцу праз недагляд адзін сказ.

Вось урывак ліста з прапушчаным

сказам, пазначаным курсівам: "...я

забяспечы 10 тысяч пазыкаю а.Бі

скупу Лазінскаму на 5 гадоў пад 5%

у год, бо дзеялі посыху трэба было

прадаць крху таныней. Колію пакі

тння далаучу. За рашту я купі

нерухомасць у Наваградку. Усё гэта

разам я перадаў кляштару міріяну

у Другі, куды сам уступіў". Я ўдзячны а.Пілінаку за тое, што ён зауважыў пропуск, чырванею ад сораму і пра

шу прафесійнасць у чытачоу. Адначасова падкрэсліва, што прапушчаны

сказ я мае сутнага значэння, ён

толькі пачынаведзе палярэдні сказ.

Тому наўсцярожае я, што ён пада

закіды не заслужылі на ўвагу

адзін сказам, якія не заслужылі

на ўвагу ад а.Цікота...".

Ідзе далей. А.Пілінак піша: "Тое,

што княгіні нічога ня ведала аб зва-

роце доўгу а.Цікоту Пінскай курыя,

— чарговая ніяпрауда з артыкулу а.Надсанам".

У майм артыкуле пры

ведзенія словы княгіні Радзівіл зъ

ліста да біскупа Лазінскага ад 15 кра-

савіка 1931 г.: "...а.Цікота... забраў дуб

ад Вашай Экцэленцыі, нічога мне

пра гэта не сказаўши, пра што я да-

ведваюся толькі цяпер з ліста Экцэ-

ленцыі". У лісьце ад 8 жніўня 1931 г. да Бучыса яна піша: "Даведаўся зъ

ліста а.Біскупа Лазінскага, што част-

ка сумы, атрыманай з продажу каш-

тоўнайсцяй, яку а.Абрантовіч яму

пазычыў...",..была перасланая ў кас-

а.Міріяну пайтара ці два гады

таму назад". У сапраўднай пазы-
ка была зъвернутая ў пачатку 1931 г.

Цікота паведаміў княгіні пра зварот,

але толькі... 5 студзеня 1932 г., больш

як 8 месяцаў пасля ліста княгіні да

Лазінскага. З урывку прыведзенага

сучасныя сагі

Злая інсекта

Адна баба вярнулася з адпачынку з Туреччыны. Тамака яе за шыю ўкусіла нейкай жамярыца. Спачатку выскакыў зусім маленкі прышчык, але ён пачаў хутка расці, нагадваючы памерам ладні фурункул. Скептычна ставячыся да дактароў, кабета ўзялася крэмамі ды гелемі лячыць сама сябе. А ён усё не праходзіў. Яна пайшла ў лазенку і, гледзячы ў люстэрку, злыгтку цісканула свой даймальны пухір. Той лопнуў, і з яго пачалі выпаўзаць агідныя маленькі павукі. Кабету хапіў гістэрычны ўдар, і яна зьнепрытомнела.

На любяць у нас чужых краёў і багатыроў, што ездзяць туды адпачываць.

ЗМІЧЕР ПАЛЮСК

Халодная лагода

Адна маладая й пэрспектыўная трэнэрка рыхтавалася да правядзення чарговага сэмінару, абзвонваючы зацікаўленыя ва ўзделе наўрадавых арганізацый. Сярод сваіх працоўных записаў яна знайшла тэлефон нейкай суполкі зь ўзбілым беларускім назовам "Лагода". Калі на тым кансыльнікі паднялі слухаўку, яна са звыклай прыветнай жававасцю спыталася, ці сапраўды датэлефанавалася ў "Лагоду". У адказ пачаўшы абыякавы халодны голас бяспоеа істоты: "Нет, дзвешушка, вы ашыблісь. Эта пінскі гарадзкі морт."

Беларусы церпяць часам ня толькі ад выбірку тэхнікі, але і ад собскае нядбаласці.

Неспадзеўка на лыжах

Адна кабеціна каталася на лыжах, і захапілася ж ёй справіць малую патрабу. Каб не

марнаваць часу на дакучліве расшпільванье мацаваньняў, яна, не здымночы лыжку, "прывесала" за кусыцкам. Аж раптам лыжы сылізгнулі, і жанчына так і паехала згары далоў. Стукнулася ў нейкі будан і з разнастайнымі пашкоджанынамі была дастаўленая ў больницу. У суседніх палацах ляжакі маладзён з паламанай нагой. "Ламанцы" за адбадам сядзелі за суседнімі сталамі. Чуе жанчына, як хлопец распавядае сваім прыяцелям: "Еду, — кажа, — еду, а перад мной нейкай баба сядзіць на лыжах з голым азадкам. Я ад сімеху ажно грымнуўся ды паламаў нагу!"

"Лыжныя гісторыі" з амэрыканскага фальклёру леглі ў аснову амэрыканскай камедыі "Сынечкі патруль". У цяперашній Беларусі "лыжныя гісторыі" ў большасці звязаныя з іменем А.Р.Лукашэнкі. Але ня ўсе, як бачым.

Сяргей Балахонаў

Віктар Шніп

Адзін сабака зьеў муhamор. І памёр. Граждан зьеў муhamор і сказаў: "Кожны грамадзянін заслугоўвае дастойнага жыцця ня толькі тады, калі ён добрасумленна працуе, але і ў старасці. Для гэтага, упэўнены, можна знайсці сродкі, у тым ліку і за кошт новых крываціяў папаўнення бюджету..."

Адзін сабака зьеў "Запарожца". І Гражданы напісалі пісмо запароскім казакам: "Прыяжджайце да нас, у нас на яблыніх растуць яблыкі, і нэгры ў нас белыя і па-руску гаворць..."

Адзін сабака зьеў Граждану. Граждан ужываце сабакі сустрэўся з бог ведае кім і

сказаў: "Вы не находзіце, што тут цёпла і нават мух няма..."

Адзін сабака зьеў сам сябе. Сабраліся Гражданы, думаючы-гадаючы, што цяпер рабіць. А сабака і кажа: "Слаўся, ацечства наша свабоднае..."

Адзін сабака зьеў з талеркі старшыні Саюзу Пісьменнікаў муху. І тут жа ўсцяяўся гвалт. І толькі Граждан моўчкі ўзяў сабаку за хвост і запытаўся: "Ты Шніпа ведаеш?" Сабака нічога не адказаў. І Граждан, раскруціўшы сабаку за хвост, закинуў яго на трывуну, да якой ужо стала цэлая чарга.

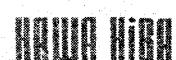
Адзін сабака зьеў яблык. Убачыў гэта Граждан і сказаў: "Мы ня маєм права апускаць планку ніжэй калена..."

Адзін сабака зьеў Шэкспіра. Граждан, даведаўшыся пра гэта, прыбег да Шніпа і запытаўся: "Хто ж цяпер напіша пра беднага Ерыка?"

Адзін сабака зьеў катлету з маладой цяляціны. Выйшаў на вуліцу, а на вуліцы Граждан з дубцом бязъязыца за каровай і крычыць: "С вами, ей-богу, всё в порядке. Просто примице вот это успокаітельное..."

Адзін сабака на вячэру зьеў мурашку. Граждан, наеўшыся бульбы з капустай, сказаў: "Ружка пахне лепей за капусту, але з ружы супу ня зварыш..."

Адзін сабака пуд солі і засыпіваў гімн Савецкага Саюзу. Ад гімну пасярод ночы прачнуўся Граждан і сказаў: "Я праваслаўны атэіст і я адабраю дзівочагаловага арла, у якога ўсё ж срака адна..."

КУПОН БЯСПЛАТНАЙ ПРЫВАТНай АБВЕСТКИ

Запоўніце гэты купон, і мы надрукую Вашу абвестку (ня больш за 15 словаў) бясплатна. 220050, Менск, а/с 537

Тэкст _____

Імя і прозвішча _____
Адрес, тэлефон _____**«Наша Ніва», «ARCHE» і «Слоўнік Свабоды»
у Берасьці**

У суботу, 17 сакавіка ў Берасьці адбудзеца супстрэча з дырэктарам Беларускай службы Радыё Свабода Аляксандрам Лукашуком, в.а. галоўнага рэдактара «НН» Андрэем Дыньюком, дырэктарам часопісу «ARCHE» Валеркам Булгакавым, мовазнаўцам Юрасём Бушляковым і пісьменнікам ды сылеваком Зымітром Бартосікам. Нагода — презэнтацыя «Слоўніка Свабоды». Запрашаем усіх чытачоў «НН» і «ARCHE». Даведкі наконт месца і часу — праз тэл. 20-34-92 (Аляксандра Бярозава).

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ**arche**

Спадарства! Ш ведае хто, дзе ў Менску яшчэ можна набыць Arche 2000 №1 (Панславім: думка і злачынствы)? А мо пазычыце на нейкі час? Т.: 243-65-13 (Надзея)

вітаны

Усіх файнай дзяўчат віншу з усысветным днём харошае кабеты! Каханыя! Свабоды! Перамену! Сыкрай Бальдахімам!

Са съятам, дарагі ѹ каханыя жанчыны!

ідзі

"І знойшоў я, што жанчына горшая за съмерць, таму што яна — пастка, і сэрца ёйнае — сіло, рукі яе — кайданы: што добрыя перад Богам — уратавацца ад яе, а грэшны злодуены будзе ёю". Эклезіяст, 7.26

Кандыдату на пасаду прэзідэнта хочацца пажадаць мухчынскага самалюбства

Adzinaja viera — adzinaja lasuya. Jadnajciesia vakon Siabar BPS

Спадар Алегю Хоміч і ўсе сябры BPS з Баранавічам, чакаюць інфармацыю. Т.: 89-12-12, а/б.7066

Каханыя — гэта калі людзі хоцьбы разам, нягледзячы на што, і на робіць хаасабу сваіх кар'ераў. (Кар'ера — гэта сёняня школа, заўтра ВНУ, пасыльзута праца, ня а затым пэнсія.)

Не могу без цыбе!

Не могу без цыбе. Маша

Мы вывучае гісторыю Беларусі, таму любім сваю краіну.

Жыве Беларусь. Вольны Край

Мы, Беларусы, любім сваю краіну. Беларусамі не нараджаюцца, Беларусамі становяцца. Жыве Беларусь. Вольны Край

Мы за Беларусь. Мы разам зь Беларусі. Беларус разам з намі. Жыве Беларусь. Вольны Край

Кожны чалавек, дзе б ён ні знаходзіўся, мае права на прызнанне яго правасуб'ектнасці. Вольны Край

Для тых, што ледзь съвяціць, важна, каб цемра была гусцейшая. Тады яны зъязоць.

Аматар прыгожае музыку. А чым съёб у музыцы горышы за "мастэрства дзеяя мастацтва"?

Ну што, спадарове Січык, Вячорка да іншыя! Паслья ганенага суду ўсім відавочна, з кім супрацоўнічае юлада. Патрыты Беларусі

кантакты

Бізнесмэн, 30/176, з кватэрай у Менску, пазнаёміца для стварэння сям'і з паненкай ці жанчынай. Адкажу ўсім. Укладзіце капэрту. 210021, Віцебск-21, а/с 21, Уладзімер

Мужчына (36/173), в/а, аспірант творчай ВНУ, пазнаёміца з маладым хлопцам. Віцебск-27, а/с 24

Экалягічна камісія МФ запрашает на сваю паседжаніні (шточывер, 20:00 на Варашэні, 8) неабыкавых да проблемаў наваколнага асяроддзя. kraiina@tut.by

музыка, кнігі, відэа

БелВідзаКлуб праводзіць апытнанне: Фільмы XX стагоддзя

**кошты на платныя прыватныя
абвесткі:**

— да 20 словаў (тэкставы модуль) — 105 руб.

— звыш 20 словаў (тэкставы модуль) — 132 руб.

— аформленая абвестка — 66 руб. за кв.см.

— аформленая абвестка — памерам больш

за 24 кв.см. з улікам кошту арыгінал-макету

— ад 87 руб. за 1 кв.см.

За абвесткі пра сямейную падзею — зынжка.

Абвесткі палітычнага характару і ад грамадзкіх арганізацый аплачваюцца паводле рэкламных расценак для камэрцыйных абвестак.

Каб замовіць платную прыватную абвестку,

трэба пералічыць грошы праз пошту пераводам на разылкавы раҳунак: рэдакцыя газеты

«Наша Ніва», р/р 3012213050010, Ленінскія аддз. ААТ «Белбізнесбанк» Менск, код 763.

На зваротным баку бланку паштовага пераводу ў сэктары «Для пісъмовых паведамленняў» запісваецца дакладна й чыгальна на текст абвесткі, тэлефон для сувязі і абавязковая дадаецца сказ: «За рэкламныя паслугі».

Каб замовіць платную прыватную абвестку,

трэба пералічыць грошы праз пошту пераводам на разылкавы раҳунак: рэдакцыя газеты

«Наша Ніва», р/р 3012213050010, Ленінскія аддз. ААТ «Белбізнесбанк» Менск, код 763.

На зваротным баку бланку паштовага пераводу ў сэктары «Для пісъмовых паведамленняў» запісваецца дакладна й чыгальна на текст абвесткі, тэлефон для сувязі і абавязковая дадаецца сказ: «За рэкламныя паслугі».

Адзін сабака зьеў з талеркі старшыні Саюзу Пісьменнікаў муху. І тут жа ўсцяяўся гвалт. І толькі Граждан моўчкі ўзяў сабаку за хвост і запытаўся: "Ты Шніпа ведаеш?" Сабака нічога не адказаў. І Граждан, раскруціўшы сабаку за хвост, закинуў яго на трывуну, да якой ужо стала цэлая чарга.

Адзін сабака зьеў яблык. Убачыў гэта Граждан і скозаў: "Мы ня маєм права апускаць планку ніжэй калена..."

Адзін сабака зьеў Шэкспіра. Граждан, даведаўшыся пра гэта, прыбег да Шніпа і запытаўся: "Хто ж цяпер напіша пра беднага Ерыка?"

Адзін сабака зьеў катлету з маладой цяляціны. Выйшаў на вуліцу, а на вуліцы Граждан з дубцом бязъязыца за каровай і крычыць: "С вами